SLUŽBA BOŽJA
LITURGIJSKO-PASTORALNI LIST
GODINA XI MAKARSKA 1971. BROJ 2

PRED MARIJANSKI KONGRES U ZAGREBU I BISTRICI

(Naš pozdrav Gospi, što nam dolazi u pohode)

Ne znam, čija je bila inicijativa, da se ove godine internacionalni Marijanski kongres održi u našoj domovini. Ali bila čija bila, providencijalna je. Neodoljivo se za njom osjeća ruka Providnosti.

Gospa nam dolazi u pohode. Našemu narodu dolazi: davna i vjerna njegova saveznica. A dolazi mu u jednome vremenu, najkritičnijem, što može biti, i za čovječanstvo, i za Crkvu, i za naš, napose hrvatski, narod. Veliki otpad modernoga svijeta od kršćanstva sazrijeva, sve više i s jednom upravo stravičnom upornošću. Emancipacija javnoga života od Boga, još malo, pa će postati totalna! Kršćanski je moral u suvremenom društvu naprosto zbrisan nihilizmom moralnog kontestatorstva i životinjskom bezdušnošću panerotike. Drmaju se, na sve strane, temelji društva: na pomolu je svjetska revolucija, sa sablasnom perspektivom atomske konflagracije u pozadini. U Crkvi je kriza vjere, kriza autoriteta, kriza pobožnosti, kriza morala, kriza svećeništva, kriza redovništva, kriza celibata. A mi Hrvati kao narod naprosto smo pred izumiranjem: i zbog masovnog raseljavanja, i zbog sve veće i dekadentnije trke za standardom, jednostrane i pretjerane urbanizacije, sve češćih i ciničnijih grijeha protiv bračnoga morala i dječjeg blagoslova. Slobodu i otvaranje svijetu, koju smo posljednjih godina opet dobili i pozdravili je kao veliki dar s neba, više nam je, čini se, u duhovnom pogledu naškodila, nego što nam je koristila: nijesmo je znali upotrijebiti, kako treba. Bez kritike i izbora primali smo sa Zapada, i što treba i što ne treba: najviše, nažalost, materijalističku, ako ne koncepciju, — ali i nju često, — a ono praksu života. Naša je vitalnost, osobito ona religiozna, u naglom opadanju: nadnaravne i moralne kapitale, što su nam ih bile donijele godine žrtve i priznavalaštva, nemilice rasipamo i gubimo. Svježinu, živost i neposrednost vjere, moralni integritet, oduševljenje za evanđeoske ideale Bogu posvećena i apo-

stolskog života, kršćanski idealizam mladeži. Postajemo sve više »moderni« i »suvremeni«, a sve manje kršćani. Naša religiozna bilanca zadnjih godina sve je prije nego radosna.

A, eto, u tu našu bijedu dolazi sada odjednom, — pomalo i iznenada, — naša draga Gospa. Stara naša »Kraljica Hrvata«: s naših banskih zastava, s gričkih »Kamenitih vrata«, sa svojih, tolikih, prijestolja i oltara po našim Marijanskim svetištima: u Bistrici, u Remetama, na Trsatu, u Sinju, u Tekiji, u Olovu, Komušini i Rami, na Širokom Brijegu, na Skrpjelu,u Letnici, iz svojih i naših katedrala u Zagrebu i u Dubrovniku; sa dva glavna povijesna žarišta našega narodnoga života i kulture. Stoljetna »Pomoćnica kršćana«; velika zaštitnica pravovjerja, — Crkva ju je takvom pozdravljala kroz mnoge kršćanske vjekove: »Gaude, Maria Virgo: cunctas haereses sola interemisti in universo mundo!«; — koncilska »Majka Crkve«: s velikom misijom, da nam, svima, bude Učiteljica na putovima pravoga i autentičnoga kršćanskog preporoda i obnove; znamenje budućnosti. Izvija se nad nas kao Božja duga spasa; kao veliki, apokaliptički, nebeski znak, koji nam Bog šalje: »Žena ogrnuta suncem, i mjesec je pod nogama njezinim, i oko glave je njezine kruna od dvanaest zvijezda!« (Otkr 12, 1). U ruci joj krunica iz Lurda i Fatime, a na usnama joj poziv na pokoru: opet i lurdski i fatimski. Gotov nam program novoga, boljega, života donosi. Gotov recept i za religiozno i za nacionalno ozdravljenje. Nitko joj ne može osporiti kompetencije i misije za to. Ako je itko pun Duha Svetoga, ona je. Ako je itko od Boga prosvijetljen i auktorizovan, ona je. Ako je itko od Boga prosvijetljen i auktoriziran, i objasni kršćanstvo, i u principima i u primjeni, ona je. »Milosti je puna«, »Gospodin je s njom«, »Službenica je Gospodnja«, »Vjerovala je« i sve »će se izvršiti, što joj je kazao Gospodin!« (Luk 1, 28, 38, 45).

Dolazi nam Gospa, da intervenira u našim dvojbama i nevoljama. Da nas uhvati za ruku i provede kroz sve ove tame oko nas. Baš kao što je s nama činila i u dane bogomilstva, i u dane turske najezde, i u dane protestantske pseudoreformacije. Nezahvalni bismo bili, i Njoj i Nebu, da je ne primimo. Ludi bismo bili. Duhu bismo se Svetomu oprli. Oglušili bismo se glasu Milosti. Ne ćemo to ni učiniti.

Doći ćemo joj, Našoj Dragoj Gospi, i u Zagreb i u njezinu Bistricu. Doći ćemo, da je pozdravimo, da je čujemo, da poslušamo njezinu poruku. Doći ćemo joj svi: iz svih naših krajeva i dijeceza; svećenstvo i narod. Doći ćemo

masovno. Sa svojom djecom. Sa svim svojim brigama i nadama. I sa svom svojom, djetinjom, ljubavlju prema Njoj. I sa svim svojim, živim i tvrdim, pouzdanjem u Nju.

Marijin će to i naš biti Kongres. Svoju ćemo dušu na njemu pred Gospom izliti. Gospini će poklonici i ljubitelji između nas na njemu voditi riječ. A Gospini poklonici i ljubitelji bit će i njegova publika, i njegovi slušatelji. Oni će mu davati ton. Onako, kako ih je Gospa naučila. Onako, kako su to radili njihovi oci u vjeri. Onako, kako su to radili Gospini štovatelji kroz sve kršćanske vjekove.

Isusa ćemo po Mariji na ovomu njezinu Kongresu slaviti. Isusa, Sina Božjega, koji se po Duhu Svetomu, djevičanski, utjelovio u njezinu krilu, a koji se i danas, opet čudesno i djevičanski, utjelovljuje, u svećeničkim rukama, na Euharistijskim oltarima Crkve. Pred Gospom ćemo još jednom očitovati svoju tvrdu vjeru u Euharistijsku tajnu: i kao žrtvu i kao sakramenat. Pristupat ćemo k Stolu Gospodnjemu, poklonit ćemo se našemu Gospodinu pod Euharistijskim prilikama, na javnim adoracijama, pronijet ćemo ga između sebe u teoforičnom ophodu. Naš Marijanski kongres bit će i naš Euharistijski kongres; i kongres Presvetoga oltarskoga otajstva.

Sveti Križ ćemo po Mariji na ovom njezinu Kongresu slaviti. Zahvalit ćemo se Isusu na njegovoj križnoj i otkupiteljskoj ljubavi. »Klanjamo ti se, Kriste, i blagosivamo te, jer si svojim svetim Križem otkupio svijet!« Proći ćemo s njim, u Bistrici, njegovom Kalvarijom i stati s Gospom pod njegov Križ, kako bismo i mi, — i čitav naš narod, — postali dionicima križnoga spasenja. U duhu ćemo ga kršćanskog skrušenja i pokore slaviti; deklarirat ćemo se za njegovu, križnu, životnu mudrost: spremni na borbu protiv nižega čovjeka u sebi, spremni na samozataju i na dragovoljno mrtvljenje svih naših neurednih strasti, spremni na svaku žrtvu, koju Bog od nas zatraži u službi apostolata i ljubavi. Odreći ćemo se, pred Križem i pred Gospom, idolopokloničkog mamona i materijalističkog robovanja tijelu, uživanju, standardu. Obećat ćemo Isusu i Gospi, da ćemo i mi, po njihovu primjeru, uvijek biti duhom siromašni i ponizni: ljudi, koji gledaju u nebo, vjernici, koji gladuju pravde, narod kršćanskih idealista.

Grijehe ćemo svoje, pred Isusom i Marijom, okajavati u Zagrebu i u Bistrici. Odbit ćemo se zauvijek od svega, čim smo ih toliko žalostili. I psovke, i mržnje, i bluda. Ono-

ga protunaravnoga i čedomornoga prije svega. Bit će to naša velika samooptužba pred Bogom. I naša velika otprošnja uvrijeđenom Srcu Kristovu. I naša velika opća ispovijed. Opća, ali i pojedinačna. Svi ćemo se ispovjediti onih svetih dana, kako bismo u bijelome ruhu pravde mogli Gospi zapjevati njezin i naš »Veliča«, a Gospodinu gromoglasni »Tebe Boga hvalimo« na velikome daru, što nas je učinio i održao kršćanskim i katoličkim narodom sve do danas. I na velikome, uskrsnome, daru svetog sakramenta ispovijedi.

Za vjeru Evanđelja, za vjeru apostola i svetaca, manifestirat ćemo mi, pred Gospom, na svome Marijanskom kongresu. Za apostolsko vjerovanje. Za sve njegove članke. I za sve dogme Crkve. I za njezin vječni i nepromjenljivi moral. I za njezino jedinstvo. I za njezino božansko hijerarhijsko ustrojstvo. I za Petrov primat. I za papinski Rim. On će nama uvijek biti jedini autentični interpret i koncilskih zaključaka, i koncilske obnove. Uz Rim su tisuću godina vjerno stajali naši oci: uza nj stajimo i mi danas. U uvijek ćemo stajati. Papu ćemo mi, na Kongresu, pozdraviti u osobi njegova Legata, i po njemu zatražiti i primiti od Svetoga Oca njegov blagoslov.

I proslavit ćemo je, svoju Gospu, na ovome njezinu i našemu Kongresu. Proslavit ćemo je onako djetinjski, kako su je uvijek slavile i kršćanske generacije prije nas. I naše kršćanske generacije. Molit ćemo joj njezinu krunicu, pjevat ćemo joj njezine litanije, branit ćemo i veličat ćemo njezinu djevičansku čast: riječima svetih otaca, formulama crkvenih molitava, pjesmama, što su joj ih ispjevali i uglazbili njezini najveći poklonici. I molit ćemo joj se, našoj Suotkupiteljici i Posrednici svih milosti, da u nama i u našemu svećenstvu ostane uvijek živ ideal njezina djevičanstva i njezine bezgrješnosti. Vapit ćemo joj, da nam, svojim svemoćnim zagovorom kod Boga, čuva našu vjeru i našu Crkvu, da blagoslovi naš hrvatski narod, da nas sve »dovede k Isusu« i u nebo. I da preporodi i ujedini kršćanstvo. I da svijetu sačuva mir.

Već je danas, odmah na početku ove naše posebne Marijanske godine, čitavim srcem pozdravljamo. Sve ćemo učiniti, — mi svećenici njezina Sina, — da ova njezina i naša slava prođe što veličanstvenije i što pobožnije. U zajedničkoj režiji svih naših dijeceza, svega našega, Bogu i Gospi vjernoga, klera, svega našega, Bogu i Gospi, vjernoga, naroda. Svu ćemo ovu godinu na Gospu misliti. Svu ćemo se ovu

godinu, — osobito mi svećenici, — za ovu njezinu slavu, duhovno, spremati. Spremat ćemo za nju i svoje vjernike. I organizacijski, i još više molitvom, pokorom, postom, djelima ljubavi i milosrđa. I svu ćemo joj ovu godinu posvetiti. I na njezine svetkovine, i u njezinu svibnju, i u njezinu listopadu, i na njezinim zavjetištima i prošteništima. I sve ćemo učiniti, da se pobožnost Našoj dragoj Gospi među nama, ako je gdje zamrla ili ohladila, opet razbukti.

Eto, neka se svu ovu Gospinu, Marijinu godinu, širom naše domovine, po svim našim krajevima, biskupijama, župama, ori naš, uvijek nanovo obnavljani, veliki narodni zavjet Gospi:

»Rajska Djevo, Kraljice Hrvata, Naša Majko, naša zoro zlata, Odanih ti srca primi dar, Primi čiste ljubavi nam žar!«

Marijo, Majko Crkve, moli za nas!

Dr Čedomir ČEKADA

Otto B. Roegele

KRIZA ILI RAST?

Onaj, koji je kao pisac ovih redaka prije koncila objelodanio jednu »progresivnu« knjigu, koji se za vrijeme koncila u mnogim člancima zalagao za reformu, koji kroz dva desetljeća nije štedio kritizirati službena crkvena mjesta, i koji se prije svega zalagao za slobodnije diskusije u prostoru Crkve,mora razočarati mnoga iščekivanja, ako sada ne plovi punim jedrima na vjetru »progresivnog« smjera. Od njega se traži da razvoje koje je on u svoje doba promicao ili im čak bio inicijator, danas nastoji balje ubrzati. Negoduju što on sada iznosi problematičnost mnogih pojava ili čak istupa pokušajem kočenja.

Kod toga trebalo bi se zamisliti da ne mali broj vodećih avangardista predkoncilskog doba danas izrazito podsjeća da se valja dobro zamisliti što je to bit reforme te opominju na oprez pred prevratima i akcijonizmom.

Idu Friederiku Görres, koja je svojim kritičkim »Pismom o Crkvi« otvorila sasvim novu dimenziju raspravljanja unutar katoličkog kruga, mnogi »napredni« danas zabacuju kao »reakcionarku« jednako kao i velikog pionira pravičnog, ekumenskim duhom vođenog povjesničara reformacije, Josepha Lortza. Teolozi kao Hans Urs von Balthaser, Yves Congar, Jean Danielou H. de Lubac koji su za svoje odvažne

godinu, — osobito mi svećenici, — za ovu njezinu slavu, duhovno, spremati. Spremat ćemo za nju i svoje vjernike. I organizacijski, i još više molitvom, pokorom, postom, djelima ljubavi i milosrđa. I svu ćemo joj ovu godinu posvetiti. I na njezine svetkovine, i u njezinu svibnju, i u njezinu listopadu, i na njezinim zavjetištima i prošteništima. I sve ćemo učiniti, da se pobožnost Našoj dragoj Gospi među nama, ako je gdje zamrla ili ohladila, opet razbukti.

Eto, neka se svu ovu Gospinu, Marijinu godinu, širom naše domovine, po svim našim krajevima, biskupijama, župama, ori naš, uvijek nanovo obnavljani, veliki narodni zavjet Gospi:

»Rajska Djevo, Kraljice Hrvata, Naša Majko, naša zoro zlata, Odanih ti srca primi dar, Primi čiste ljubavi nam žar!«

Marijo, Majko Crkve, moli za nas!

Dr Čedomir ČEKADA

Otto B. Roegele

KRIZA ILI RAST?

Onaj, koji je kao pisac ovih redaka prije koncila objelodanio jednu »progresivnu« knjigu, koji se za vrijeme koncila u mnogim člancima zalagao za reformu, koji kroz dva desetljeća nije štedio kritizirati službena crkvena mjesta, i koji se prije svega zalagao za slobodnije diskusije u prostoru Crkve,mora razočarati mnoga iščekivanja, ako sada ne plovi punim jedrima na vjetru »progresivnog« smjera. Od njega se traži da razvoje koje je on u svoje doba promicao ili im čak bio inicijator, danas nastoji balje ubrzati. Negoduju što on sada iznosi problematičnost mnogih pojava ili čak istupa pokušajem kočenja.

Kod toga trebalo bi se zamisliti da ne mali broj vodećih avangardista predkoncilskog doba danas izrazito podsjeća da se valja dobro zamisliti što je to bit reforme te opominju na oprez pred prevratima i akcijonizmom.

Idu Friederiku Görres, koja je svojim kritičkim »Pismom o Crkvi« otvorila sasvim novu dimenziju raspravljanja unutar katoličkog kruga, mnogi »napredni« danas zabacuju kao »reakcionarku« jednako kao i velikog pionira pravičnog, ekumenskim duhom vođenog povjesničara reformacije, Josepha Lortza. Teolozi kao Hans Urs von Balthaser, Yves Congar, Jean Danielou H. de Lubac koji su za svoje odvažne

istupe morali prinijeti nemale žrtve, u očima mnogih važe kao staro željezo. Sam Karl Rahner mora se braniti protiv prigovora, da se »obratio« na »konservativni« pravac, jer ne usvaja svaku pretjeranost, svaki obrat, svaki radikalizam svojih učenika i onih koji se na njega pozivaju.

Tumač je isto tako jednostavan kao i neprijatan: Onaj koji je imao odvažnost da izgovori svoje uvjerenje, bilo to vlasti ugodno ili neugodno, taj ima i sada odvažnost, kad se mora pokazati ispravnim protiv duha vremena. Tko je nekoć bio kadar da se odreče naklonosti dostojanstvenika, izdržat će i danas, kad mimo njega prolaze vođe preko radio emisije i tiskanog papira. S druge strane: Tko je u eri stroge observance prihvaćao mišljenje vlasti koje je stršilo iznad svega, može se danas bez poteškoća po savjesti priključiti nekom pravcu, koji se na javi strastveno promiče i protiv kojega vlast u najmanju ruku nepoduzimlje ništa spomena vrijedno.

Naravno, glupo je i nepravično nekome spočitnuti da je promijenio svoje nazore. Naprotiv, žalostan je to znak, ako se nekome čovjeku pripisuje u grijeh to što je tokom svoga života nešto izučio i to također javno izjavio. Trajno ustrajati uz iste nazore privilegij je neuviđavnih. No, najmanje je glupo i nepravično od nekoga, koji je nekoć zastupao određenu tendenciju, tražiti da otada trajno i u svim okolnostima mora zastupiti tu tendenciju. Kad neki kraj trpi od suše, stoga što je presušila voda u potocima i jarcima, razumno postupa onaj koji pusti branu umjetnog jezerca. No, ako je tjednima kišilo te ako su sve rijeke nanijele visoku vodu, isto je tako razumno zatvoriti otvore umjetnog jezerca, da odnosni kraj ne potone u poplavi. Ni visoki ni niski vodostaj brane ne može se smatrati normom postupka. Također, nitko razuman neće od nekoga, koji je u pravo vrijeme otvorio branu i time spriječio katastrofu, tražiti da više ništa drugo ne radi.

Riječ kriza, primijenjena na današnje stanje Katoličke Crkve, mnogim se promatračima neće dopasti. Preoštra im je, odveć pesimistična, odveć negativna. Oni radije govore o »spasonosnom nemiru«. Oni u svakom slučaju pozdravljaju pokret, izmjenu, udaljavanje od dosadašnjeg, pogotovu stoga što se Crkva dosada pokazala odveć statičnom i ukočenom. Zasada oni još ne žele pitati kamo će dovesti hod, budući da smatraju silno važnim to što se uopće krenulo naprijed. Oni su radije spremni, da pogreške, prekoračivanja granica

i gubitke prihvate kao neke neizbježne nuzgredne pojave, nego li da u sadašnjoj fazi pripuste kritička pitanja, koja bi mogla oslabiti tempo i elan hoda.

U stvari riječ kriza nema nipošto smisao neizbježne katastrofe, koja joj se pridijeva. Bolesnik koji je uhvatio upalu pluća poslije nekoliko dana nalazi se u krizi, u kojoj pada odluka, da li će bolest dovesti do komplikacija ili će jednostavno voditi do glatkog ozdravljenja. Oba su ishoda moguća: mnogo ovisi o tome da se bolest na vrijeme uoči i da se s njom pravilno postupa. Tko ne želi krizu fatalistički prihvatiti nego je želi usmjeriti prema ozdravljenju i obnovi, taj treba prije svega da napravi jasnu dijagnozu koja ne preza ni pred neugodnim istinama. Samo tako je moguće upotrijebiti pravilna sredstva i izbjeći pogiblima.

Preveo o. F. CAREV

OLTAR — ŽRTVENIK ALI MIZA?

Koncilska obnova je prinesla vrsto sprememb v naše doslej ustaljen oversko življenje. Toliko stvari se je v zadnjem desetletju spremenilo v Cerkvi, da zares lahko zapišemo, da je Cerkev dobila novo lice in novo podobo.

Med najbolj vidne spremembe sodi novi liturgični oltar obrnjen proti vernikom v Cerkvi. Večina duhovnikov se je ogrela za novi oltar. Postopki različnih dušnih pastirjev so bili tudi temu primerno različni, nekateri tudi zgrešni. Nekateri so enostavno stari oltar zamenjali za novega, toda večina je venderle novi oltar postavila bliže ljudstvu, stari pa je postal shramba za Najsvetejše, skratka prelevil se je v tabernakelj, oziroma postal je povečani tabernakelj. Nekatere zasilne reštive so bile tudi zelo nerodne. Ponekod, kjer je bil majhen prostor v prezbiteriju, je prišlo do velike tesnobe, ko se je vrnil med obhajilno mizo in prešnji oltar še novi liturgični oltar. Ponekad so bili ti oltarji čisto navadne mize, tako da je bilo upravičeno godrnjanje vernikov zaradi take, njim povsem nerazumljive, zamenjave. Nekje je baje škof pogledal pod oltarne prte in je zagledal lep kup zložene opeke, na katero je župnik zložil nekaj desk in si je tako za birmo sam postavil oltar obrnjen proti ljudstvu. Opravičeval se j s stisko, v katero je zašel zaradi prekratkega časa. Sprememba je zares prišla tako naglo, da ni bilo mogoče v tako kratkem času preskrbeti dostojno in lično izde-

i gubitke prihvate kao neke neizbježne nuzgredne pojave, nego li da u sadašnjoj fazi pripuste kritička pitanja, koja bi mogla oslabiti tempo i elan hoda.

U stvari riječ kriza nema nipošto smisao neizbježne katastrofe, koja joj se pridijeva. Bolesnik koji je uhvatio upalu pluća poslije nekoliko dana nalazi se u krizi, u kojoj pada odluka, da li će bolest dovesti do komplikacija ili će jednostavno voditi do glatkog ozdravljenja. Oba su ishoda moguća: mnogo ovisi o tome da se bolest na vrijeme uoči i da se s njom pravilno postupa. Tko ne želi krizu fatalistički prihvatiti nego je želi usmjeriti prema ozdravljenju i obnovi, taj treba prije svega da napravi jasnu dijagnozu koja ne preza ni pred neugodnim istinama. Samo tako je moguće upotrijebiti pravilna sredstva i izbjeći pogiblima.

Preveo o. F. CAREV

OLTAR — ŽRTVENIK ALI MIZA?

Koncilska obnova je prinesla vrsto sprememb v naše doslej ustaljen oversko življenje. Toliko stvari se je v zadnjem desetletju spremenilo v Cerkvi, da zares lahko zapišemo, da je Cerkev dobila novo lice in novo podobo.

Med najbolj vidne spremembe sodi novi liturgični oltar obrnjen proti vernikom v Cerkvi. Večina duhovnikov se je ogrela za novi oltar. Postopki različnih dušnih pastirjev so bili tudi temu primerno različni, nekateri tudi zgrešni. Nekateri so enostavno stari oltar zamenjali za novega, toda večina je venderle novi oltar postavila bliže ljudstvu, stari pa je postal shramba za Najsvetejše, skratka prelevil se je v tabernakelj, oziroma postal je povečani tabernakelj. Nekatere zasilne reštive so bile tudi zelo nerodne. Ponekod, kjer je bil majhen prostor v prezbiteriju, je prišlo do velike tesnobe, ko se je vrnil med obhajilno mizo in prešnji oltar še novi liturgični oltar. Ponekad so bili ti oltarji čisto navadne mize, tako da je bilo upravičeno godrnjanje vernikov zaradi take, njim povsem nerazumljive, zamenjave. Nekje je baje škof pogledal pod oltarne prte in je zagledal lep kup zložene opeke, na katero je župnik zložil nekaj desk in si je tako za birmo sam postavil oltar obrnjen proti ljudstvu. Opravičeval se j s stisko, v katero je zašel zaradi prekratkega časa. Sprememba je zares prišla tako naglo, da ni bilo mogoče v tako kratkem času preskrbeti dostojno in lično izde-

lane oltarje. In še to je vredno zraven omeniti: Večina oltarjev je iz lesa in predstavljajo prav za prav le mizo zadnje večerje. Seveda je Jezus pri zadnji večerji svojo prvo nekrvavo daritev opravil tudi pri čisto navadni mizi, ki po naših pojmih še morda miza ni bila. V prvih desetletjih Cerkve so bile take »mensae« povsod v navadi. Toda kakor hitro so kristjani začeli graditi cerkve, so s tem vred postajali tudi oltarji kamniti in tako bolj podobni nekdanjim žrtvenikom. Nazadnje je veljal predpis, da mora vsaj menza biti kamnita in da mora imeti v sredi grobek s svetimi relikvijami. Po II Vatikanskem zboru pa se je spet uveljavil nekdanji leseni oltar, ki je predvsem miza. Toda vprašanje še vedno obstoji Kaj naj bodo naši oltarji ali mize ali resnični žertveniki? Sv. maša je Kristusova novozavezna daritev in hkrati tudi obnova zadnje večerje. Pri tej daritvi gre zares za obed, saj je Kristus dejal: »Vzemite in jejte«. Toda v isti sapi je še pristavil: »To delajte v moj spomin«. Potemtakem je sv. maša tudi spominska daritev, in bi bilo zelo narobe, če bi hoteli iz svete maše narediti le »obnovljeno zadnjo večerjo«. To tako im tako obhajmo na Veliki četrtek vsako leto v dostojno počastitev ustanovitve Najsvetejšega oltarskega zakramenta in daritve Nove zaveze. Med letom pa je v ospredju Kristusova žrtev na kalvariji, s katero tudi vsi verni sodelujejo po udeležbi pri sv. maši. Iz tega razloga bi bilo bolj primerno, če bi bili novi oltarji bolj žrtveniki in manj mize. Zato se lahko priporoča vsem tistim, ki so si že postavili leseno oltarje, obrnjene proti ljudstvu, da bi jih v doglednem času zamenjeli s kamnitimi, seveda s kvalitetno izdelanimi kamnitimi oltarji. Leseni liturgični oltarji so lahko samo zasilna in začasna rešitev. Morda tega ali onega moti izraz »žrtvenik«, ker preveč spominja na poganske žrtvenike in smo zato katoličani raje govorili o oltarjih. Toda kaj so prav za prav naši oltarji? Mar niso pravi in resnični žrtveniki? In mar ne predstavljajo živi žrtvenik, ki je Kristus sam? Prav to je odločilni razlog, zaradi katerega menim, da so leseni oltarji manj primerni.

Kaj je torej žrtvenik? — V vseh verstvih je žrtvenik središče bogočasja. (Hebrejski zaba' h = žrtvovati, darovati je koren za žrtvenik = mizbe a'h). Žrtvenik je namreč v Stari zavezi vedno pomenil znamenje božje prisotnosti. Mojzes tako pominje žrtvenik, zato polovico krvi zliva na oltar, z drugo polovico pa škropi svoje ljudstvo, ki tako vstopa v občestveno razmerje s svojim Bogom. Zato ni nič čudnega,

da so tudi pozneje kristjani svoje tabernaklje povezali z žrtvenikom, kajti oboje je pomenilo božjo prisotnost. Zgrešeno je postavljati tabernakelj v nekem skritem kotu daleč proč od oltarja. Tabernakelj naj bi bil tudi pri novih liturgičnih oltarjih čisto blizu žrtvenika. Zelo dobro rešitev za to imajo dominikanci v svoji novi cerkvi v Zagrebu v Maksimiru. Tabernakelj in krsni kamen si stojita diagonalno nasproti, v sredi pa je oltar. Med oltarjem in tabernakljem in med oltarjem in krstnim kamnom ni več razdelje kot dva dobra koraka.

V Skrivnostnem Razodetju apostola Janeza je govora o zlatem žrtveniku (Raz. 6, 9) okoli katerega so zbrani številni mučenci in katerega vonj je Bogu edino prijetan. To je novozavezna daritev Kristusa. Naši novozavezni oltarji so samo krhka podoba tega živega oltarja pred Vsevečnim. Tudi pontifikalni obred posvetitve jasno govori: »Žrtvenik — to je Kristus«. In zato naj bodo naši novi oltarji res taki, da bodo dostojno predstavljati Kristusa ln prav iz tega razloga naj bi se vsi dušni pastirji odločili za kamniti oltar, ki lahko ima sicer podobo mize, a je vendar v prvi vrsti navozavezni oltar — žrtvenik.

Vilko ŠOLINC

U vezi s položajem tabernakula, o čemu je govor u ovom članku, skrećemo pažnju čitaocima na odredbe instrukcije »Eucharisticum mysterium« (br. 52—57).

(Opaska Uredništva)

MRLJA NA LICU CRKVE U HRVATSKOJ

Na kraju trećeg zasjedanja II Vatikanskog sabora, dok sam u crkvi sv. Petra prisustvovao promulgiranju konstitucije o Crkvi, bio sam neobično radostan. Slušao sam tekst što ga je objavljivao generalni tajnik Msgr. Pericle Felici. Posebno su me pogodile riječi: »Ecclesia est in Christo veluti sacramentum seu signum et instrumentum intimae cum Deo unionis **totiusque generis humani unitatis.** — Crkva je u Kristu kao sakramenat ili znak i sredstvo najtješnjeg sjedinjenja s Bogom i **jedinstva cijeloga ljudskoga roda«** (»Lumen gentium« 1). Shvatio sam te riječi kao poticaj s neba. Učinilo mi se da je blizu čas kad će i Crkva u Hrvatskoj postati monolitna Božja zajednica, znak, uzor i sredstvo jedinstva vjernika, a malo po malo i nevjernika. Ponadao sam se

da so tudi pozneje kristjani svoje tabernaklje povezali z žrtvenikom, kajti oboje je pomenilo božjo prisotnost. Zgrešeno je postavljati tabernakelj v nekem skritem kotu daleč proč od oltarja. Tabernakelj naj bi bil tudi pri novih liturgičnih oltarjih čisto blizu žrtvenika. Zelo dobro rešitev za to imajo dominikanci v svoji novi cerkvi v Zagrebu v Maksimiru. Tabernakelj in krsni kamen si stojita diagonalno nasproti, v sredi pa je oltar. Med oltarjem in tabernakljem in med oltarjem in krstnim kamnom ni več razdelje kot dva dobra koraka.

V Skrivnostnem Razodetju apostola Janeza je govora o zlatem žrtveniku (Raz. 6, 9) okoli katerega so zbrani številni mučenci in katerega vonj je Bogu edino prijetan. To je novozavezna daritev Kristusa. Naši novozavezni oltarji so samo krhka podoba tega živega oltarja pred Vsevečnim. Tudi pontifikalni obred posvetitve jasno govori: »Žrtvenik — to je Kristus«. In zato naj bodo naši novi oltarji res taki, da bodo dostojno predstavljati Kristusa In prav iz tega razloga naj bi se vsi dušni pastirji odločili za kamniti oltar, ki lahko ima sicer podobo mize, a je vendar v prvi vrsti navozavezni oltar — žrtvenik.

Vilko ŠOLINC

U vezi s položajem tabernakula, o čemu je govor u ovom članku, skrećemo pažnju čitaocima na odredbe instrukcije »Eucharisticum mysterium« (br. 52—57).

(Opaska Uredništva)

MRLJA NA LICU CRKVE U HRVATSKOJ

Na kraju trećeg zasjedanja II Vatikanskog sabora, dok sam u crkvi sv. Petra prisustvovao promulgiranju konstitucije o Crkvi, bio sam neobično radostan. Slušao sam tekst što ga je objavljivao generalni tajnik Msgr. Pericle Felici. Posebno su me pogodile riječi: »Ecclesia est in Christo veluti sacramentum seu signum et instrumentum intimae cum Deo unionis **totiusque generis humani unitatis.** — Crkva je u Kristu kao sakramenat ili znak i sredstvo najtješnjeg sjedinjenja s Bogom i **jedinstva cijeloga ljudskoga roda«** (»Lumen gentium« 1). Shvatio sam te riječi kao poticaj s neba. Učinilo mi se da je blizu čas kad će i Crkva u Hrvatskoj postati monolitna Božja zajednica, znak, uzor i sredstvo jedinstva vjernika, a malo po malo i nevjernika. Ponadao sam se

da će brzo nestati onoga što se kao neprijatna sjena povlači vedrom hrvatskom zemljom, sjena nesloge između dijecezanskog i redovničkog klera, posebno onoga koji djeluje u pastvi. Međutim se stanje nije popravilo, a u **nekim krajevima** iz dana u dan postaje, nažalost, sve to sablažnjivije.

Zašto ovo pišem?

Stvari su i odviše dobro poznate. Sasvim je očigledno da su na sablazan vjernicima i nevjernicima, te da obaraju ugled kršćanske religije. Ono što je napisao fra Rufin Šilić, provincijal hercegovačkih franjevaca, u »Glasu koncila« (1971, br. 1, str. 13) potiče nas da se ozbiljno zamislimo. Kad već o tom piše štampa namijenjena običnim vjernicima, čini mi se da je potrebno da i pastoralni časopis iznese pred pastoralni kler na razmišljanje nekoliko pojedinosti iz objave i dokumenata II Vatikanskog sabora. Otmjenije je i poštenije da biskupi, provincijali i cjelokupni kler rješavaju ovakve probleme nego da se pripušta razdor među kršćanskim pukom.

Prije svega naravni zakon

Biskupska sinoda, koja će se održati u jesen ove godine, pozabavit će se pitanjem **pravde u svijetu.** Vrlo važno pitanje. No nije najgore ako nema pravde u svijetu, nego je najgore ako **nema pravde u Crkvi.** Tu treba tražiti prauzrok mnogih nesuglasica.

Upravo danas, dok ovo pišem, u Brevijaru čitamo odlomak iz prve poslanice Korinćanima: **»Ovo što govorim, govorim na sramotu vama. Je li moguće da nema među vama nitko toliko pametan da bi znao prosuditi među braćom? Nego se brat s bratom prepire i to pred nevjernicima?«** (1 Kor 6, 5—6).

Budući da smo po Kristu odlikovani i pozvani da kao »kršćani sudimo svijet«, pače »i anđele« (1 Kor 6, 2 i 3), pokušajmo staviti na vagu objave i smjernica svetog Sabora ovaj problem.

Ne smijemo dopustiti da i na hrvatsko tlo prodire ono zlo što ga je vidio mudrac: **»Vidio sam na svijetu bezakonje upravo ondje gdje je trebao vladati najsavršeniji zakon i nepravdu ondje odakle je trebala dolaziti pravda** (Crkv. 3, 16).

Ne smijemo dopustiti ni sjenu strašnog grijeha o kome je riječ u knjizi Danijela proroka: »**Bezakonje je došlo po starješinama, po sucima koje su svi poštovali kao upravitelje**« (Dan 13, 5).

Objava je nad hijerarhijom

Velika je sreća da Kristova Crkva ima karizmu nepogrešivosti. No uza sve to moramo biti svjesni ljudske slabosti. U odredbama koje se odnose na pojedince i pojedina područja, može katkada i vrhovna crkvena uprava donijeti neskladnu odredbu.

Ovdje je na mjestu opomena proroka Jeremije: »**Ne pouzdavajte se u varave riječi: Ovo je svetište Gospodnje! Ovo je svetište Gospodnje! Nego samo ako dobro ispravite svoje putove i nekane, ako pravo prosuđujete između čovjeka i njegova bližnjega... prebivat ću s vama na ovome mjestu**« (Jer. 7, 4—7).

Svi smo pozvani da slušamo Božji glas, da nastojimo shvatiti Božju volju, da svi doprinesemo svoj udio kako bi crkvena zajednica bila što skladnija i uzornija da se u nju mogu ugledati ljudi izvan nje, kad vide da je »**krasna, bez ljage, bez mrlja, bez ičega tomu slična, sveta i bez mane**« (Ef 5, 27).

Stoga sveti Sabor govori o »**jedinstvenoj istodušnosti predstojnika i vjernika u držanju, izvršivanju i ispovijedanju predane vjere**«, a odmah iza toga postavlja princip o odnosu objave i hijerarhije: »**Zadaća vjerodostojno tumačiti Božju riječ povjerena je samo živom crkvenom učiteljstvu... To učiteljstvo, dakako, nije iznad riječi Božje, nego riječi Božjoj služi učeći samo ono što je predano**« (»**Dei Verbum**« **10**).

Pastir i najamnik

Kristova prispodoba o pastiru i najamniku, kako nam je zapisana u 10. poglavlju Ivanova Evanđelja, može baciti dosta svjetla u problematiku pastoralnog apostolata dijecezanskog i redovničkog klera. Sadašnja pastoralna organizacija u Crkvi je takova da se redovnici, htjeli ne htjeli, moraju osjetiti kao najamnici. Možda će se s vremenom te strukture više uskladiti sa životom kako je bilo u najranije doba kršćanstva.

Vjerojatno se to nigdje na svijetu ne osjeća tako akutno kao na teritoriju Bosne, Hercegovine i srednje Dalmacije. Redovnicima ovog područja kroz nekoliko stoljeća glavni posao bio je rad u župskoj pastvi. I danas ih je preko 90% zaposleno u župama.

Svi pojedinci, a tako jednako i cijele zajednice, moramo osjećati onako kako je osjećao apostol Pavao: **»Ako se treba hvaliti, hvalit ću se svojim slabostima«** (2 Kor 11, 30). Međutim, drugi su Pavla natjerali, pa je morao spomenuti i nešto drugo: **»Ako se treba hvaliti, prijeći ću na viđenja i ukazanja Gospodnja«** (2 Kor 12, 1). Drugi nas sile da u vezi s Kristovom prispodobom o pastiru i najamniku spomenemo činjenicu da su najamnici ostali kroz nekoliko stoljeća sa stadom i »davali život za ovce«.

Teški izraz »rasjeći«

Među riječima Spasitelja Isusa sigurno se nijedne nisu manje puta ponovile i manje komentirale kao one iz Lukina Evanđelja: **»Petar reče: Govoriš li to za nas ili za sve? Gospodin odgovori: Tko je onaj vjerni i razumni upravitelj koga će gospodar postaviti nad obitelju svojom da im u pravo vrijeme daje hranu? Blago onom sluzi koga Gospodar kad dođe nađe da tako čini. Uistinu, kažem vam, postavit će ga nad svim imanjem svojim. No rekne li taj sluga u srcu: Okasnit će moj gospodar, pa stane tući sluge i sluškinje... doći će gospodar toga sluge... rasjeći će ga i dodijeliti mu udes među nevjernicima«** (Lk 12, 41—46).

Čuvajmo se da se lakomisleno ne igramo s vjerom priprostog svijeta, da ne »tučemo« po njihovim dušama i razbijamo u njima volju za bogoštovljem. To je teško zlo na koje se odnose riječi Kristove: **»Rasjeći će ga i dodijeliti mu udes među nevjernicima«** (Lk 12, 46).

Pavlovo proročanstvo

Spisi Pavla apostola su uglavnom poučne naravi. Međutim, u njima se nalazi jedno proročanstvo, koje također spada među one dijelove Sv. pisma, koji se najmanje spominju.

Kad je došao iz Mileta u Efez, poslao je neke ljude da mu dozovu starješine Crkve. Najprije im je prorokovao da ga u Jeruzalemu čekaju okovi i patnje. Zatim ih je opome-

nuo da pasu cijelo stado u kojem ih je Duh Sveti postavio za nadglednike. Na to je nadodao teško proročanstvo: **»Znam da će poslije moga odlaska provaliti među vas okrutni vuci koji neće štedjeti stada. I između vas samih dići će se neki koji će naučavati opaku nauku da odvuku učenike za sobom. Zato bdijte...«** (Dj 20, 29—30).

Na koji se način to proročanstvo ispunilo u Efezu i drugim maloazijskim crkvama, opisuje knjiga Otkrivenja u 2. i 3. poglavlju. Jedino se čuvaru crkve u Smirni (sv. Polikarpo, mučenik) i čuvaru uzorne crkve u Filadelfiji upravljene samo pohvale, a svima drugima se napominju pogrješke, nekima i vrlo teške. Čuvarima crkava u Sardu i Laodiceji upravljeni su samo prijekori i prijetnje.

Budući da se radi o tekstovima proročke knjige koja upozorava na pojavu ne samo u prvoj Crkvi nego i u Crkvi kasnijih stoljeća, dobro je da ih se prisjetimo u vezi s mrljom o kojoj govorimo: **»Imam protiv tebe to što si svoju prvu ljubav ostavio... Ako se ne obratiš, doći ću k tebi i uklonit ću svijećnjak tvoj s mjesta njegova... Poznajem tvoja djela. Govore da si živ, a nisi nego si mrtav. Nisam pronašao da su tvoja djela savršena pred licem Boga mojega. Sjeti se kako si primio i čuo riječ. Vrši i obrati se... Niti si studen niti vruć. Izbacit ću te iz usta svojih. Ti držiš: Bogat sam, sakupio sam dosta blaga, ne treba mi ništa. Ne znaš da si jadan, i bijedan, i siromašan, i slijep, i gô... Tko ima uho, neka čuje što Duh poručuje crkvama!«** (Otk 2, 4—5 i 3, 2—3, 15—17, 22).

Kako naći konačno rješenje

Navedeni biblijski tekstovi odnose se najprije na biskupe, a zatim i na ostale koji na bilo koji način imaju udio u crkvenoj upravi: na redovničke starješine, na dekane, na članove pastoralnih vijeća. S malo dobre volje, ako smo ljudi i ako smo kršćani, moći ćemo se složiti.

— Najprije treba pokušati sve uskladiti **u okviru postojećih crkvenih zakona.** No ljudi moraju biti svjesni da nije dovoljno postupiti prema crkvenim zakonima, a međutim zaboravljati naravni i Božji zakon, posebno zakon pravde i ljubavi. Dok su redovnici u stanju pastorizirati, ne ide da im se oduzima župa ili dio župe prije nego što se oni i vjernici na to ne priprave i ne pristanu. Kod nas se još uvijek postupa kao da uopće ne postoji koncilska odredba da su u pitanju redovnička apostolata nadležni ne samo biskupi nego i

s njima zajedno viši redovnički starješine: **»Biskupi ili biskupske konferencije, odnosno redovnički starješine ili konferencije viših redovničkih poglavara s obzirom na djela apostolata što ih vrše redovnici, neka se prethodno uzajamno savjetuju i prema tome postupaju. Da bi se složno i plodonosno podržavali međusobni odnosi između biskupa i redovnika, neka se u određenim rokovima, i kad god se to bude smatralo potrebnim, biskupi i redovnički poglavari sastanu da raspravljaju o stvarima koje se općenito tiču apostolata na njihovu području«** (»Christus Dominus« 35, točka 5 i 6).

— Ako nije moguće naći skladno rješenje u okviru postojećih zakona, onda treba ili **mijenjati opće zakone** koji su doneseni bez sudjelovanja redovnika iz ovoga kraja (upravo sad se stvaraju novi crkovni zakoni!) ili **stvoriti partikularne zakone** koji će derogirati opće. Veliki dio zakona iz kodeksa već je promijenjen. U roku od samih nekoliko godina neki su zakoni doneseni i **protiv** koncilskih odredaba. Npr. koncilska konstitucija ne dozvoljava upotrebu živog jezika za prefaciju i kanon, a to je danas općenito dozvoljeno. Slično je i s pričešću pod obje prilike i s koncelebracijom.

— Ako se ni tako ne postigne sklad, onda ne preostaje drugo nego da se za područje redovničke pastorizacije stavi **posebna crkvena uprava.** To se može učiniti na temelju koncilskih odredaba. Dovoljno je spomenuti ono što predviđa dekret o svećenicima: **»Gdje apostolat to bude zahtijevao, neka se olakša ne samo prikladna raspodjela svećenika nego i posebni pastoralni pothvati među različitim društvenim skupinama koji se imaju izvršiti u nekom kraju, narodu ili bilo kojem dijelu svijeta. U tu svrhu mogu se s korišću osnivati... posebne biskupije ili osobne prelature i slično«** (»Presbyterorum ordinis« 10). Za Cigane je u Jugoslaviji bio imenovan biskup (Msgr. Arnerić). Za mali broj svećenika i vjernika u crnogorskom primorju stvorena je ne samo biskupija nego primasija, čiji je primas za vrijeme koncila imao prednost pred zagrebačkim nadbiskupom. Kod nas djeluje u pastvi nekoliko stotina redovnika - svećenika.

—0—

U ovaj nered i nesklad treba unijeti nešto sklada i reda. Sablazni moraju prestati.

»Čas je da se od sna probudimo!« (Rimlj. 13, 11).

Osvjetlajmo lice Crkve u Hrvatskoj. Dignimo mrlju s njezina lica.

»Bog nam se smilovao i blagoslovio nas, obasjao nas licem svojim i bio nam milosrdan.
Da upoznamo na zemlji put tvoj, u svim narodima spasenje tvoje« (Ps 66, 1—2).

Anđele mira, Mihaele siđi
S visokog neba na zemne nam pute,
Očuvaj mir nam, otjeraj u pakô
Ratove ljute.

Anđele jaki, Gabrijele tjeraj
Zlotvora starog, što oko nas gmiže,
Pohađaj svijetom hramove, što Krist ih
Pobjednik diže.

Anđele zdravlja, Rafaele s neba
Lijekove noseć u pomoć nam hodi,
Operi mrlje, mučne poslove nam
K svrsi privodi.

Fra Jure RADIĆ

Hubert van Dijk

AUKTORITET BISKUPA U POGIBLI

Hubert van Dijk (35 g.) rođen je u Bredi, redovnik, studirao u Rimu i Jeruzalemu, profesor za Stari Zavjet, dulje vremena živio u jednom izraelskom kibucu, istraživao veze jednog davno izumrlog jezika Prednjeg Orijenta s prorokom Ezekielom. Drži predavanja u Nijmegenu. Na strani je »uznemirenih« u Holandiji. Van Dijk je pratio iz blizine tok »Pastoralnog koncila« u Holandiji. Napisao je u vezi s tim knjižicu: »Hollands Kirche — wohin?« Morus Verlag, Berlin 1970. Iz te knjižice donosimo u prijevodu zadnje malo poglavlje pod gornjim naslovom.

Gdje stoje holandski biskupi? Oni žele da svoju Crkvu sačuvaju od raskola. 1. siječnja 1970. biskupi su usvojili preporuke dijela holandske Crkve, zastupanog na Pastoral-

»Bog nam se smilovao i blagoslovio nas, obasjao nas licem svojim i bio nam milosrdan.

Da upoznamo na zemlji put tvoj, u svim narodima spasenje tvoje« (Ps 66, 1—2).

Anđele mira, Mihaele siđi
S visokog neba na zemne nam pute,
Očuvaj mir nam, otjeraj u pakô
Ratove ljute.

Anđele jaki, Gabrijele tjeraj
Zlotvora starog, što oko nas gmiže,
Pohađaj svijetom hramove, što Krist ih
Pobjednik diže.

Anđele zdravlja, Rafaele s neba
Lijekove noseć u pomoć nam hodi,
Operi mrlje, mučne poslove nam
K svrsi privodi.

Fra Jure RADIĆ

Hubert van Dijk

AUKTORITET BISKUPA U POGIBLI

Hubert van Dijk (35 g.) rođen je u Bredi, redovnik, studirao u Rimu i Jeruzalemu, profesor za Stari Zavjet, dulje vremena živio u jednom izraelskom kibucu, istraživao veze jednog davno izumrlog jezika Prednjeg Orijenta s prorokom Ezekielom. Drži predavanja u Nijmegenu. Na strani je »uznemirenih« u Holandiji. Van Dijk je pratio iz blizine tok »Pastoralnog koncila« u Holandiji. Napisao je u vezi s tim knjižicu: »Hollands Kirche — wohin?« Morus Verlag, Berlin 1970. Iz te knjižice donosimo u prijevodu zadnje malo poglavlje pod gornjim naslovom.

Gdje stoje holandski biskupi? Oni žele da svoju Crkvu sačuvaju od raskola. 1. siječnja 1970. biskupi su usvojili preporuke dijela holandske Crkve, zastupanog na Pastoral-

nom koncilu. Oni su pri tom izjavili: »Jedan dio holandske vjerske zajednice — ma kako on velik bio — ne može i ne smije zahtijevati da njihov nazor bez daljnje diskusije dijeli čitava Crkva.« Tko je spriječio teološku diskusiju temelja u Pastoralnom koncilu? Biskup Möller iznio je teološka mišljenja episkopata na plenarnoj sjednici, zašto tada nisu biskupi silili na temeljitu diskusiju sumnjivih teoloških temelja u »Preporukama« — i pod cijenu odgode? Zašto nije pravovremeno dana do znanja riječ sv. Oca, koja je ciljala na krizu vjere?

Biskupi čine očajnički pokušaj da pitanje celibata izoliraju kao problem puke crkvene discipline. To više ne polazi za rukom. Pitanje celibata krije iza sebe pitanje jedne dublje vjerske krize. Biskupi neće izmaći tome da zauzmu stav u ovoj krizi. Oni više ne mogu ne govoriti.

Kaže se da su biskupi putem Pastoralnog koncila dobili na auktoritetu. Neometani pokušaji pritiska, koji su se na biskupe usudili učiniti Ruud Bunnik i skupina Septuaginta, pokazuju protivno.

Biskupi su prispjeli u slijepu ulicu. Čini se, kao da su rekli kod kuće ekstremnim skupinama: »Pazite, mi smo u mnogočemu vašega mišljenja; no u Rimu nećemo se probiti, a to na koncu nije naša krivnja.« U Rimu međutim biskupi kao da to isto formuliraju ovako: »Ono što veli Koncil, nije bezuvjetno naše mišljenje. No mi ne možemo drukčije; puk u Holandiji naime to tako hoće. Bilo bi isto, sve da mi i ne popustimo.« U ovom stavu ima mnogo diplomacije. U Holandiji teško ju je shvatiti — s obje strane.

Kod velikog engleskog teologa C. S. Lewis-a, koji je umro 1963, čitao sam ovih dana: »Pastiri se razilaze jedni od drugih . . . Ako se ovce strpljivo tiskaju jedna uz drugu i dosta dugo bleje — da li će im možda uspjeti da na koncu natrag dozovu pastire? (Nisu li neke engleske pobjede bile unatoč generala izvojštene od običnog čovjeka?)

Vodeća glava Pastoralnog koncila izjavila je: »Mi smo na najboljem putu, no — puk ne surađuje.«

Ta me je rečenica podsjetila na 7. poglavlje Ivanova evanđelja. Farizeji rekoše: »Narod koji ne razumije Zakona, neka bude proklet« (7, 49). Taj narod, malen i glup, koji pred svijetom ne vrijedi mnogo — našao je njega, Gospodara svijeta, prije nego li oni koji su bili »mudri«, »pametni« (usp. Mt 11, 25).

U ovoj krizi katoličke Crkve u Holandiji moramo se pouzdavati u vjerski osjećaj bezbrojnih muževa i žena u katoličkom puku. Taj je osjećaj — isto tako u jednom času krize — izrazio Petar: »Gospodine, kome treba da idemo? Ti imaš riječi vječnoga života.« Kako je Petar došao do toga? On je kao i svaki čovjek u sebi nosio otvorenost za veličinu i za dobrotu, čežnju za svetošću i vječnošću. Nitko ga nije mogao uvjeriti, da je ta čežnja tek puki san. Imao je pravo. Ona je njemu i nama ucijepljena od Boga. Petru je ubrzo postalo jasno, kao što nekome koji ljubi naglo sine u pamet: Sve što očekuješ jest Krist. On je nada. Na njemu on sada gradi a ne na naukama, postavkama ili teorijama. Kristove staze mogu biti tamne, no on je našao u njemu ono što nije našao drugdje, stvarnost svojih najintimnijih želja: »Ti imaš riječi vječnoga života.«

Tako je tu Petrovu riječ protumačio kardinal Newmann. Postoji u Holandiji i posvuda na svijetu mnogo ljudi koji Krista ljube svim srcem, koji znaju da on ima riječi vječnoga života i da on jedini ispunja njihovu nadu. Ovi će se ljudi tiskati jedni do drugih. Može to ponekad biti »maleno stado«. Oni će se naći i jedan drugoga podupirati u njihovoj vjeri. A doći će također čas kad će i njihovi pastiri biti s njima.

Preveo o. F. Carev

STUDIJ ATEIZMA I DIJALOG S NEVJERNICIMA

Sv. Kongregacija za katolički odgoj objelodanila je na Bogojavljenje t. g. »Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis« u kojem nužno traži od nacionalnih Biskupskih Konferencija u bogoslovskim učilištima studij **ateizma** i formaciju budućih svećenika za **dijalog** sa »sekulariziranim« svijetom. O istom predmetu sad je L'Osser. Romano, 25. XI 1970, no 273, objelodanio: »Nota circa studium **atheismi** et institutionem ad **dialogum** cum non credentibus habendum« od »Secretariatus pro non credentibus die X mensis Iulii anno MCMLXX.

Kratki je sadržaj ove vrlo važne Note:

Oba crkvena dikasterija za rekonstrukciju crkvenih studija u adekvatnom formiranju kandidata za svećenstvo ističu kao **hitno:** na vrijeme odgojiti mlade bogoslove za **dijalog**

U ovoj krizi katoličke Crkve u Holandiji moramo se pouzdavati u vjerski osjećaj bezbrojnih muževa i žena u katoličkom puku. Taj je osjećaj — isto tako u jednom času krize — izrazio Petar: »Gospodine, kome treba da idemo? Ti imaš riječi vječnoga života.« Kako je Petar došao do toga? On je kao i svaki čovjek u sebi nosio otvorenost za veličinu i za dobrotu, čežnju za svetošću i vječnošću. Nitko ga nije mogao uvjeriti, da je ta čežnja tek puki san. Imao je pravo. Ona je njemu i nama ucijepljena od Boga. Petru je ubrzo postalo jasno, kao što nekome koji ljubi naglo sine u pamet: Sve što očekuješ jest Krist. On je nada. Na njemu on sada gradi a ne na naukama, postavkama ili teorijama. Kristove staze mogu biti tamne, no on je našao u njemu ono što nije našao drugdje, stvarnost svojih najintimnijih želja: »Ti imaš riječi vječnoga života.«

Tako je tu Petrovu riječ protumačio kardinal Newmann. Postoji u Holandiji i posvuda na svijetu mnogo ljudi koji Krista ljube svim srcem, koji znaju da on ima riječi vječnoga života i da on jedini ispunja njihovu nadu. Ovi će se ljudi tiskati jedni do drugih. Može to ponekad biti »maleno stado«. Oni će se naći i jedan drugoga podupirati u njihovoj vjeri. A doći će također čas kad će i njihovi pastiri biti s njima.

Preveo o. F. Carev

STUDIJ ATEIZMA I DIJALOG S NEVJERNICIMA

Sv. Kongregacija za katolički odgoj objelodanila je na Bogojavljenje t. g. »Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis« u kojem nužno traži od nacionalnih Biskupskih Konferencija u bogoslovskim učilištima studij **ateizma** i formaciju budućih svećenika za **dijalog** sa »sekulariziranim« svijetom. O istom predmetu sad je L'Osser. Romano, 25. XI 1970, no 273, objelodanio: »Nota circa studium **atheismi** et institutionem ad **dialogum** cum non credentibus habendum« od »Secretariatus pro non credentibus die X mensis Iulii anno MCMLXX.

Kratki je sadržaj ove vrlo važne Note:

Oba crkvena dikasterija za rekonstrukciju crkvenih studija u adekvatnom formiranju kandidata za svećenstvo ističu kao **hitno:** na vrijeme odgojiti mlade bogoslove za **dijalog**

s nevjernicima i svratiti pažnju nastavnika i studenata »na fenomen progresivnog ateiziranja i sekularizacije suvremenog svijeta«.

Sekretarijat za nevjernike preporuča da bogoslovi steku »dublje znanje sekularizacije i ateističkih oblika suvremene kulture i jednu odgovorniju pripravu klera za dijalog s nevjernicima«. To obrazlaže u 5 točaka:

1. **Stvarnost ateizma i sekularizacije**

Fenomen je sekularizacije i ateizma »danas stvarnost«. Ona raste ne samo na »livelu elite« već kod »širokih pučkih masa«.

Kao plod mnogih i razložnih uzroka, »ateizam postaje sve prošireniji, dublji i agresivniji«. Na **Istoku** podrže ga »političke i socijalne ideologije«; na **Zapadu** korijen mu je u »neopozitivizmu i pragmatizmu«; i postao je: prirođena »forma mentis današnje kulture«. — Narodi u razvoju, u kojoj mjeri poprimaju današnju kulturu — poprimaju i ateizam. Može se reći da »ateizam i sekularizacija prožimlju čitavo čovječanstvo«, ne isključujući ni onaj dio koji je tradicionalno kršćanski i vjernički. Ovu stvar ne smije se »dalje ignorirati«. Istaknuo je to i II Vatikanski Sabor: naveo uzroke te pojave, različitost oblika i lijekova koji mogu sačuvati »vjeru i kršćansku kulturu«.

2. **Hitnost adekvatne informacije ove stvarnosti**

Budući da su ova promatranja istinita, kandidati za svećenstvo moraju biti u stanju da dobiju »punu svijest ove stvarnosti«. Moraju se ozbiljno pripraviti da se mogu uhvatiti u koštac s jednim svijetom koji je sve više daleko od Boga, ali, možda, ipak — **žedan Boga«.** Ostvarenje ove priprave ne može se odrediti jedanput zauvijek i na jedan jednaki način za sve. Tipovi su sekularizacije i ateizma različiti od naroda do naroda, od kulture do kulture, od jednog do drugog vremena. Stoga treba biti različita i **metodologija** koju se mora prilagoditi za disponiranje sredstava vrijednih oprijeti se ovom fenomenu i pripraviti klér za specifične zadatke koji ga čekaju u suvremenom svijetu.

Drukčije će svećenici nastupiti u svijetu nerazvijenih, drukčije u krugu radničkih društava, a drukčije u kolu intelektualaca, ali svi moraju znati zahtjeve i upite koji vriju u dušama ljudi kojima govore. Biskupske konferencije i Rektori teologija - filozofija orijentirat će i skrenuti program studija prema zahtjevima sredina i zajednica gdje dje-

luju. Oni će i odrediti da li: refleksije i produbljenje o ateizmu zahtijeva posebne tečajeve, ili ih se može ucijepiti u normalne tečajeve povijesti, filozofije i teologije.

Stalno je ovo: Svećenički kandidat mora biti svijestan »težine fenomena« — i shodno pripravljen da shvati razloge koji guraju čovječanstvo u sve dublji ateizam, da se ne nađe nenaoružan pred ovom stvarnošću, nego, naprotiv, da dade svoj doprinos za afirmaciju kršćanstva u svijetu. Uspjeh ili neuspjeh ovisit će više od zalaganja profesora i pitomaca i njihove adekvatne priprave nego od programa, specifičnih ili generičnih. Pravi je problem: stvoriti novi mentalitet; življu svijest u profesora i studenata »ove tako široke ljudske stvarnosti koja postaje sve više sklona na ateizam i sekularizaciju«. Nužna je humanistička formacija odgovarajuća za nova vremena da se svećenik može približiti modernom čovjeku, koji, kao takav ima uvijek teže poteškoće, prihvatiti vjeru.

Negdje, **reduciraju filozofsku formaciju** kandidata svećenstva — tobože za dobiti više vremena za **studij** teologije i prirodnih znanosti. »**Ova je tendencija vrlo pogibeljna.** Svećenici ovako odgojeni, mogli bi u dijalog samo s protestantima. Stoga »ne smije se reducirati filozofska formacija nego svi programi i nastava moraju biti centrirani — na čovjeka i njegov posljednji problem« tj. otvaranje prema **Transcendentnom.** Dakle: ljudska antropologija, ljudske dimenzije s pokazateljnim znakovima — **Transcendencije.**

3. **Marksizam**

Priprava kandidata za svećenike mora uključiti »široku i točnu« informaciju o marksizmu, jer je poveo »široke slojeve« i jer predstavlja »posebne karaktere u svome sadržaju — naučnom, filozofskom, političkom, socijalnom, kao i radi njegove metode ucijepljenja u kulturu i društvo. Stoga, informacija o njemu mora biti egzaktno poznavanje misli utemeljiteljâ marksizma: Marksa i Engelsa, i njegovih korijena u filozofiji Hegela, nadasve kod Feuerbacha. Također **transformacije** njihova nauka koje su u naše vrijeme od posebne važnosti: marksizam-lenjinizam, maoizam i kastrizam, te razne revizionističke struje: jugoslavenski komunizam, češko proljeće 1968., opozicije Garaudyja, Lukacsa i Blocha. Napokon, razne neomarksističke pokrete: strukturistički marksizam, Altussera, »Frankfurtsku« školu, Markusea... koje slijede mladi od »nove ljevice«, slabo preciziranog ideološkog sadržaja. Ova spoznaja marksizma ne smije se ograni-

čiti samo na njegovu filozofiju materijalizma već se mora protegnuti na čitav kompleks marksističko-lenjinističkog nauka s područja socijalnog i političkog. Upravo znanje političkog nauka marksizma nužno je za povesti dijalog s komunistima, osobito dijalog javni i suradnje — jer on je uvijek političkog reda. Da dijalog bude s ovim saveznikom zgodan, nužno je točno upoznati strategiju i taktiku komunizma.

4. **Sekularizacija**

Ona je kompleksan problem, pa ono što je rečeno za spoznaju »ateizma uopće i marksizma napose« — vrijedi i za nju, iako je različit problem sekularizacije i ateizacije, ali je na neki način spojen s problemom ateizma. **Nota** razlikuje »sekularizaciju kao činjenicu od sekularizacije kao ideologije«.

Sekularizacija se razvila u posljednja 4 stoljeća. Na laičkim univerzama daleko je veće bogatstvo povijesnih informacija, nego koje studentima daju škole u crkvenim seminarima. »Kandidati za svećenstvo neće nikada moći shvatiti suvremeni svijet ako dobro ne poznadu kako se je on povijesno formirao. Svaka se misao utjelovljuje u životu, a život se utemeljuje u povijesti«. Stoga ni socijalni nauk crkve neće se moći shvatiti, ako ga se ne prenese u vrijeme i u ljudsko iskustvo kad je on bio izražen.

5. **Dijalog**

Ne radi se o tome da se ustanove teoretski posebni tečajevi o dijalogu nego da se navikne studente »na jedan otvoreni i disponirani mentalitet u odnosu na bilo kojeg sugovornika. Radi se o jednom »obliku i radu života koji se mora proživljavati i usavršavati na svim livelima i u svim momentima ljudskog iskustva!«

Škola je najzgodniji ambijenat gdje se odnos između učitelja i učenika, (pače, i radije, izvan predavanja), može razviti i usavršiti. I kandidati i profesori moraju se založiti da zajednički skrupulozno traže istinu, u izmjeničnom časnom poštivanju oprečnih misli, u kritici, radije nutarnjoj, doktrinalnih subesjednika, u jednoj vedroj i bezinteresnoj konfrontaciji svojih i tuđih mišljenja, premda ona, s gledišta osobnog ili objavljenog — čine se malo ili ništa prihvatljiva.

Ova »forma mentis« ne može se studentu saopćiti isključivo na doktrinalan, teoretski način, premda može biti poželjan jedan specijalan tečaj o predmetu. Ona je plod neprestanog živog iskustva.

Dijalog implicira — ne male — poteškoće i pogibli. Kandidat ih mora spoznati, predusresti, izbjeći. Treba izbjegavati diletantizam i improvizacije. Nužno je da on ima solidnu naučnu bazu teološku »a nadasve filozofsku, da se ne nađe bez oružja u susretu sa sekulariziranim i ateiziranim svijetom«.

Nužno je razabrati: gdje je dijalog moguć, a gdje on samo »politička« potreba: instrumentalizam za ljudsko shvaćanje, a ne za traženje istine. Takvi su dijalozi — za suradnju s komunističkim svijetom«.

Ne smije se od dijaloga učiniti — »mit« i iluziju da će on sve shvatiti i sve riješiti!

NB! Sekretarijat sugerira slijedeće grupe pitanja o ateizmu:

— Povijesna geneza suvremenog ateizma. — Ateizam i znanost.

— Ateizam u suvremenoj filozofiji: idealizam, marksizam, egzistencijalizam, neopozitivizam . . .

— Ateizam u literaturi i umjetnosti. — **Ateizam i problem spoznaje Boga.**

— Ateizam i problem ljudskih vrednota: moral, pravo, ekonomsko-socijalni život: **problem zla i problem smrti.**

— Ateizam kao problem teološki: teologija ateizma, mogućnost ateizma, implicitna religioznost: **nevjera vjernika . . .**

— Povijest religija i ateizam: primitivni ateizam, ateistički narodi . . .

— Sociologija, psihologija, pedagogija i problem ateizma.

— Ateizam kao uvjerenje i pseudoreligije. — Militantni ateizam.

— Kršćanska akcija u svijetu gdje se širi ateizam: dijalog, suradnja s ateistima, ekumenizam i ateizam, svećenikova priprava za ateistički svijet . . .

U moru smo ateizma. Crkva daje direktive: — One su plod uma i srca sv. Oca i njegovih prvih suradnika. Slušajmo ih i slijedimo ih!

Dr Ivo Perinić

SPOKORNIŠKE SOLZE

(Puščavniška legenda)

V Misalu starem je posebna maša:
Za milost spokorjenja — dar solza...
Da človek ta »moderni« te povpraša:
Kako zašla ta čudna maša tja?

Odgovor boš dobil — iz prve (prakrščanske) dobe,
Ko puščave so vzcvetele sredi kamenitih trat!
V Egiptu, v Mali Aziji — ko svet bil poln zlobe:
Umaknil se menihov zbor pred njimi, ki bil je sreče tat!

Je v svetu dolgo živel svet Nicefor — sedaj menih;
Zagabil se mu svet je — je vstopil v samostan!
Pokoro strogo delal — molil in postil se tih...
Sedaj spokornik strogi — drugim vzgled — je dan...

So angeli v nebesih sejo imeli — slišal jih je Bog!
Prepir med njimi se razvname — kaj na svetu več velja?
Odločil je Najvišji — nepreklicno strog:
Naj med njimi najbolj modri se koj na svet poda...

Se spustiti v rudnik zlati — ugrabi grudo iz zlata —
»To blato je — de božja sodba — tvar gnusna in odurna;
Stisni kepo!« jo stisne Angel — človeška kri ven pricurlja...
Drug angel se izbere »Kaj boljega prinesi!« sklepa seja burna!

Leta zagrabi bisere — najbolj blesteče...
Kot sončni žar v njih žarek se blesti...
Pa to rubin — v njem rdeči žarek se leskeče:
Že spet podoba je lepljiva, prelite, glej, krvi...

Ponovno zdaj se tretji angel — z Neba dol spusti;
V puščano ta zaide — glej k Niceforu spè...
Solze pretaka ta — ob sončnem svitu — spokorniške solzè —
Kako se te blešče — nabere jih v srebrno kangljico,
ko k Nebu zagori...

»Da, da — to najbolji dragocena in čislana pri nas je roba
Spokorniška glej solza — ta trdosrčnost kamenito zmore!
Tako odločil Bog: kjer so te solze prisotne, izgine zloba —
In še tolik greh se izbriše — solza taka vse premore...

Leopold POVŠE

Naš suradnik Leopold Povše, čiju pjesmu pokorničkog korizmenog ugođaja ovdje objavljujemo, izdao je nedavno novu zbirku pjesama **KRESOVI SE VŽIGAJO.** Naručuje se kod pisca: Leopold Povše, župnik, 68321 Brusnice na Dol.

NEKA »NOVA« OSPORAVANJA U PITANJU KONTRACEPCIJE

U ovom listu P. Karlo Nola osvrnuo se osobito u dva navrata na neka od tih osporavanja (1969, IX—6, str. 421—432, i 1970, X—1, str. 61—75), ali u posljednje vrijeme isti njegov sugovornik dr Steiner, u nastojanju da transportira mišljenja nekih inozemnih pisaca, predlaže da naši Biskupi zauzmu i s pastoralne strane drugačije stanovište od onoga što su zauzeli u UPUTI od 18. veljače 1970. Pri tome dr Steiner brzopleto uzima neke moje izjave o pitanju.

Budući se radi o pokušaju da se izmijene i praktične norme, to smatram prikladnim da iznesem nekoliko ideja ili razjašnjenja, jer nije lako u službi Božjoj uzimati na sebe odgovornost u pitanjima savjesti, gdje se odigrava sudbina duša.

1) Ako bračni drugovi nijesu u stanju da se late drugih sredstava da sačuvaju svoju vjernost i bračnu ljubav nego da frustriraju začeće izravno upotrebljavajući kontracepcijska sredstva, pitanje je njihove subjektivne slabosti. Ne radi se tada o dijalektici situacije **nametnute** izvana, nego o njihovoj subjektivnoj dijalektici kao plodu nesavladane emocije, strasti, ili nedovoljne kreposne snage. Prema takvima treba imati razumijevanja i samilosti (HV br. 29), ali se radi te slabosti ne smije trgovati s načelima. Drugim riječima: u tom se slučaju ne može pribjegavati nauci o casu perplexo. Tako sam pisao u brošurici pod naslovom SMIJEMO LI KRITIZIRATI FRANCUSKE BISKUPE, Zagreb 1970, str. 7—12.

2) Tjelesno se sjedinjavati kao pozitivna dužnost ne obvezuje u svakom slučaju, dapače, po načelu subordinacije dužnosti, mora se suspendirati ako bi se upotrebljavalo sredstva protivna negativnom zapovijedima koje su uvijek na snazi, a te su: izravno se plodnost ne smije nikada sprečavati (HV br. 16); nikada se ne smije izravno onemogućivati rađanje novog života (HV br. 14); nikada se ne smije rastavljati smisao sjedinjenja i smisao rađanja (HV br. 12) itd.

3) Izravno namjeravana kontracepcija predstavlja u sebi zao čin, neovisno o mišljenju izvršitelja. Izravna je kontracepcija stalno nedopuštena (HV br. 16); namjerno frustrirati spolni čin njegove generativne usmjerenosti predstavlja u sebi nečastan postupak (br. 14); oduzimati spolnom činu pa i djelomično značenje i svrhu stvaralaštva, protivi se Božjem planu i njegovoj svetoj volji (br. 13) itd. Istina, razlozi za opravdanje takvog postupka mogu izgledati »časni i ozbiljni« (br. 16), recimo da se sačuva bračna vjernost, ljubav, ali ti razlozi ne mogu pretvoriti nemoralni čin u čin dopušten i dostojan čovjeka (br. 14).

4) Zaključak je očit: Izravna kontracepcija, bilo kao cilj, bilo kao sredstvo ne smije se nikako odobriti, jer to bi značilo usvojiti pogansko načelo da cilj posvećuje svako sredstvo (Rim 3, 8).

Bračni drugovi nijesu ukliješteni u bezizlaznoj situaciji, jer iako ih subjektivna slabost donekle opravdava te možda njihov postupak pretvara samo u materijalni grijeh, hotično odabrati takav postupak znači činiti što je »stalno nedopušteno« (HV br. 16).

Posve je arbitrarno situaciju bračnih drugova u slučaju poistovjetovati s casu perplexo. Ako su oni doista toliko pod strašću da su neodgovorni, tada spadaju pod diferencijalnu psihologiju i moralku, drugim riječima: možda su neodgovorni, ali im takav sud ne

ide potpuno u prilog, jer ljudi su i danas sposobni uvidjeti ispravnost jasnog naučavanja Crkve (HV br. 12), pa im to naučavanje treba iznositi bez ikakve dvosmislice (br. 28).

5) Bez temelja tvrdi dr Steiner da ja dopuštam da se radi ili da se može raditi o casu perplexo »u blažem smislu«, jer na str. 8 moje brošurice jasno piše da taj »blagi smisao« znači obavezu da bračni drugovi traže drugi izlaz, da ga mogu naći, i da ga moraju naći. Taj »blagi smisao« znači samo dvojbenu savjest (str. 9), doslovce: »U slučaju da je moguć i posve prikladan drugi izlaz, radije ćemo govoriti da se savjest nalazi u stanju dvoumice: to je dvojbena savjest« (ibidem). Dvojbena savjest prestaje biti valjanom normom djelovanja netom se u dvojbenost sumnja, ili netom se od mjerodavnih primi upozorenje da takva savjest nije dvojbena nego neispravna. Ni razni episkopati ne mogu primijeniti načela o casu perplexo, jer njihove bi se tvrdnje distancirale od naučavanja Pape. Uostalom, neka prije valjano dokažu. A s njima neka to dokaže i dr Steiner.

6) Dr Steiner nalazi proturječje u mojoj tvrdnji da je u pravednoj samoobrani dopuštena kontracepcija. Nije dobar znak vidjeti proturječje gdje ga nema, jer ako je neizravno dopušteno drugoga ubiti u svrhu samoobrane, zašto ne bi u istu svrhu bila dopuštena i neizravna kontracepcija? Papa govori da nasilno nametati bračni čin znači postupati proti zahtjeva ispravnog moralnog reda (HV br. 13), dakle znači postupati nemoralno, nedopušteno. U slučaju samoobrane **nameće** se situacija **izvana**, nepravedno, dovodi se u pitanje život sa svim svojim vrednotama, i napadnuti ili napadnuta se **prisiljava** da bira između najveće dužnosti čuvanja sebe i podređene dužnosti čuvanja drugoga ili podređenih vrednota.

Svaki pa i početni poznavalac moralke mora uvidjeti da se u slučaju samoobrane, dakle u potrebi i dužnosti da se spasi život ili ekvivalentna vrednota, primjenjuje načelo dopuštenosti čina cum duplici effectu, jer sila se **odbija** odgovarajućom silom, napadnuti se pravedno i adekvatno **brani.** Iz tog postupka neposredno slijedi dobar učinak: čuvanje života, i zao učinak: smrt napadača; postoji proporcionalan razlog: čuvanje svoga života; namjerava se samo dobar učinak: samosačuvanje.

Dr Steiner se uzaludno poziva na to načelo dopuštenosti čina s dvostrukim učinkom u slučaju bračnih drugova subjektivno neraspoloženih da traže drugi izlaz iz situacije o kojoj govore. Njihovo frustrirano sjedinjenje neposredno ne prouzrokuje dobar učinak: vjernost, jer uza sve to sjedinjenje oni mogu iz neobuzdanosti tražiti zadovoljenje izvan braka, a teolozi, bez razlike, naučavaju da za primjenu načela dopuštenosti čina s dvostrukim učinkom dobar učinak mora **neposredno** slijediti iz čina, a ne posredstvom čina koji je u sebi zao. Drugim riječima: Dok u slučaju žene nepravedno prisiljene na spolni čin u braku neposredno iz kontracepcije slijedi dobar učinak, tj. spasavanje njena života i dostojanstva, u slučaju izmišljene »perpleksnosti«, ili neraspoloženja bračnih drugova da odaberu moralniji izlaz, niti neposredno slijedi dobar učinak (vjernost), niti nužno taj učinak slijedi kasnije.

Dato et non concesso da se u slučaju radi o casu perplexo, ili: dopustivši da se radi o perpleksnosti u širem smislu, ni tada nema opravdanja da se dopusti izravna kontracepcija, jer tada savjest nije u pravom smislu u škripcu (Lanza-Palazzini, I, br. 360), nego ih u škripac dovodi njihova neobuzdanost. Ako bi i dalje dr

Steiner forsirao da se radi de casu perplexo neka dobro uoči da su i u tom slučaju bračni drugovi dužni formirati savjest pomoću ispravnih refleksnih načela ili actionem differre, ako to ne učinc postaju krivci grijeha (isti, isto mj. br. 362). Prema tome za tvrdnju dr Steinera nema uopće opravdanja.

7) Možemo li se pozvati na načelo probabilizma? Budući je naučavanje enciklike u pitanju jasno, probabilizam gubi snagu. Mišljenja su teologa posve netemeljita. Uzmimo glavne od onih na koje se dr Steiner poziva ili za njega znače autoritet koji bi opravdao (?) primjenu probabiliteta u prilog kontracepcije (izravne).

P. Häring u knjizi PADRE HÄRING RISPONDE, 1966. na str. 86. piše da treba ozbiljno i u duhu posluha čekati Papinu riječ, a da rasprave među teolozima ne predstavljaju mjerodavno pravilo za savjesti vjernika, međutim, taj isti Häring u djelu CRISE AUTOUR DE **HV**, 1969, str. 90, dakle poslije nego je proglašena HV, piše kako je Papa optimist ako misli da će drugi misliti kao on. Piše kako se u svijetu diže glas neka Papa revidira svoju odluku i neka se obazire na kolegijalitet tj. na neku glasačku mašinu ili mišljenja većine.

Što je taj kolegijalitet u traženju istine? Zar neupućena većina znači nosioca istine? Netko je rekao da će se pokoljenje poslije nas sramiti za takve tvrdnje. Zbog čega P. Häring poslije publikacije enciklike tako piše? Jer su mu se neosnovana očekivanja izjalovila. Hvata se daske u brodolomu. Koncil nas je poučio da sinovima Crkve nije dopušteno ići putem protivnim od onoga koji nam ukazuje Crkva (GS br. 51). I radi se upravo o problemu rađanja.

8) Nije li Papino mišljenje, Crkveno mišljenje, pretjerano rigorozno? Dr Steiner misli da jest. Radije bih rekao da se radi o piščevoj sentimentalnosti, kao da je igdje »teško« ili »lako« kriterij kvalifikacije dobra ili zla. Zar je čovjek današnjice takav bijednik da ne može obuzdati veneričke impulse? A nije li se pijanici teško odreći pića? Nije li svakom čovjeku u zloj navici teško prigrliti krepost? Nije li Evanđelje sinonim za strogost i ozbiljnost u shvaćanju životnog poziva?

Uvijek razlikujmo teoretsko postavljanje nauke i prosuđivanje ovog ili onog postupka u praksi. Zbog čega ta podvojenost? Jer čovjek u praksi lako postane žrtvom onoga što ne odobrava (Rim 7, 23). Odobravati ili savjetovati izravnu kontracepciju, pa makar iz ne znam kako »plemenitih« razloga, znači preuzimati na sebe dio odgovornosti za neispravan postupak, ali razumjeti i blago tretirati one koji u tome pogriješe posve je ljudsko i razborito (HV br. 28). Grijesi tijela su najčešće plod slabosti, time manje teški (br. 29). Razborit ispovjednik postupa drugačije s čovjekom koji griješi iz slabosti, nego s onim koji tvrdokorno griješi.

9) Lijepo je slušati glasove drugih episkopata, ali još je pohvalnije slijediti jasnu nauku Papinu. Za nas je pak mjerodavan naš episkopat. Ne sviđaju li se dr Steineru izjave nekih episkopata zbog toga što plešu u ritmu Häringa prije nego je publicirana enciklika? Bolje bi bilo da svakoga vodi poslušna ljubav prema Vrhovnom učitelju, koji nije sam. Papa je i te kako saslušao mišljenja stručnjaka, teologa, i to onih nesumnjive vrijednosti, savjetnika po čitavom svijetu. Brojne studije, npr. kard. Felici-a, dokazuju kako je Papin glas — glas Crkve, a ne, doista, pojedinaca kojima je stalo do jednom nesmotreno iznesene hipoteze. Treba biti hrabar da se uvidi vlastito zastranjenje. Uostalom, čitajući reviju mišljenja raznih

episkopata na koja se poziva dr Steiner (PERFICE MUNUS, 1969, br. 11, str. 591 sl), vidi se da ih ima koji stavljaju na čelo potpuno prihvaćanje Papinih riječi (17), mali broj episkopata apelira na perpleksnost savjesti, a, razumljivo, neki ističu posve ispravno da je teže grešna izravna kontracepcija iz hedonističkih motiva nego ona koju prihvaćaju bračni drugovi kao sredstvo da izbjegnu nekim objektivnim teškoćama.

Iz svega ovoga mogu se izvesti praktični zaključci:

Uzaludno se pozivati na perpleksnost, jer bračni drugovi koji odabiru **izravnu kontracepciju** da sačuvaju (?) vjernost ne nalaze se uopće u perpleksnosti, ne boje se grijeha (što je bitno za slučaj perpleksnosti kako redovito teolozi naučavaju, npr. Lanza-Palazzini, I, br. 359; Merkelbach I, br. 113), nego smatraju da je kontracepcija u slučaju Bogu ugodna.

Uzaludno se pozivati na princip »ad impossibile nemo tenetur«, jer se može i mora na drugi način izaći iz teškoće, tu su sredstva odgoja i kršćanske jakosti (HV br. 19 sl); uostalom nauka je enciklike jasna, kako je rečeno gore. Prema tome to načelo tzv. perpleksne savjesti uopće se ovdje ne može primijeniti, ne realiziraju se uvjeti, kako se može lako uvidjeti u tumačenju toga načela (Merkelbach, I, br. 115).

Uzaludno se pozivati na princip da se može trpjeti manje zlo, jer načelno odobriti, savjetovati ili na drugi način pozitivno sudjelovati izravno u nečemu što je po sebi nečasno znači ne samo trpjeti nego **činiti** zlo, biti suuzročnikom, a to ni iz najtežih razloga nije dopušteno (HV br. 14). Stara je nauka da oduzimati spolnom činu prirodnu silu i moć znači kršiti Božji i prirodni zakon, kaljati se ljagom teškog grijeha i zavrijediti strog račun (Pijo XI u CASTI CONNUBII, izd. Sarajevo 1931, str. 32—34).

Uzaludno je poistovjetovati situaciju bračnih drugova koji se ne osjećaju raspoloženima da se svladaju pa pribjegavaju izravnoj kontracepciji sa situacijom kada muž nameće ženi bračni čin (HV br. 13), jer u ovom posljednjem slučaju žena se nalazi u stanju prisiljene, napadnute. Ako žena pribjegne neizravnoj kontracepciji njezin je čin ne-zao, to je jednostavno zakonita samoobrana i odbijanje silom primjerenom silom.

Uzaludno se prizivati na to da su bračni drugovi lišeni slobode, jer da su prisiljeni od situacije. To ne opravdava. Ako su bolesni, o njima se vodi računa kao o bolesnicima. Ako se hotično zadržavaju u neznanju, njihova je neznalačka savjest savladiva i odgovorna. Ako i poslije enciklike HV ustraju u svom krivom mišljenju, fali im dužna poslušnost ili poslušna ljubav i poštovanje prema Crkvenom učiteljstvu. Nitko ne može biti prisiljen da griješi, a najmanje oni koji sami sebe čine prisiljenima.

Uzaludno se uopće prizivati na perpleksnost, jer fale potrebni elementi: prvo, u perpleksnom slučaju predviđa se grijeh bilo što se poduzelo, a bračni drugovi misle da je dobro odabrati izravnu kontracepciju; drugo, jer prihvatiti kontracepcijski zahvat ne nameće nijedna sila, osim neukroćene strasti, a ona nije mjerodavna, reklo bi se da se tada zloduh tjera zloduhom; treće, radi se jednostavno o pogrešnoj savjesti koju treba i koju se može odstraniti; četvrto, ostaje mogućnost pitati za savjet učene, i prihvatiti zakonita a ne

grešna sredstva za izlaz iz situacije; peto, jer u isto je vrijeme moguće i naređeno: izbjegavati izravni kontracepcijski zahvat i čuvati bračnu vjernost (ljubav) kreposnim sredstvima; šesto, jer ne dolazi u obzir ovo dvoje: čuvati vjernost — posredstvom kontracepcije, nego: čuvati vjernost — kreposnim postupkom.

Uzaludno se pozivati na princip dopuštenosti čina s dvostrukim učinkom, jer se za primjenu toga načela u našem slučaju ne ostvaruje nijedan od uvjeta koji iznose i probabilistički teolozi (Noldin, I, br. 83). Izravna je kontracepcija u sebi zao čin — iz izravne kontracepcije ne slijedi neposredno dobar učinak ili vjernost u braku — frustriranje se začeća u slučaju odobrava, što ne smije.

Probabilizam je neuspjela smicalica. Ni episkopati ni teolozi nemaju autoriteta ako naučavaju nešto izravno protivno jasnom naučavanju Vrhovnog učitelja: Pape. Ali, Papa iznosi upravo mišljenje episkopata, jedino se ne slaže s brzopletim i promjenljivim teolozima. Uostalom, kada se radi o smjernicama za djelovanje, a u savjesti je dvoumica, ne smije se uopće postupati po probabilističkom principu, nego po tucionističkom, kako naučavaju i probabilisti (Noldin, I, br. 236).

Neizravna kontracepcija ili neizravni kontracepcijski zahvat uspoređuje se sa zakonitom samoobranom i pravilno se poziva na načelo dopuštenosti čina s dvostrukim učinkom, kako enciklika predviđa u br. 13.

Postupak majke ne predstavlja čin u sebi zao, on je »non-malus« kako bi rekli stručnjaci, žena adekvatno odbija silu i sebe zaštićuje, a sebe sačuvati je osnovna i najviša egzistencijalna dužnost. Nadalje, iz njena postupka na jednak i neposredan način slijedi i dobar učinak tj. sačuvanje svoga života i dostojanstva, i zao učinak, tj. onemogućenje rađanja novog života. Osim toga, žena ne namjerava niti želi frustrirati začeće kao da je to nešto dobro, niti bi ona prihvatila to sredstvo da je muž drugačiji, ali muž je na to prisiljava, i ona nema drugog izlaza. Niti se može reći da je kriv muž a ne semen, jer u stvari neposredno napada upravo semen, sperma, pa nepravedni napadaj opterećuje spermu, nešto slično kao što bi bilo dopušteno ubiti nevinoga koga je nepravedni napadač postavio ispred sebe da se zaštiti od zakonite samoobrane napadnutoga (Merkelbach, I, br. 361).

Sa slučajem napadnute žene ili prisiljene na bračni čin na nemoralan način uspoređuje se i situacija ČČ. sestara ili djevojaka kojima bi prijetila neposredno prisila ili violacija. Razumljivo je također zašto su naši Biskupi predvidjeli dosta širok radius primjeni bona fides (UPUTA str. 19—20). Druge sam opaske naveo u knjižici LJUBAV U SLUŽBI ŽIVOTA, Zagreb 1969, str. 40; u pogovoru na izdanje UPUTE francuskih biskupa, Zagreb 1970, str. 16 sl; u brošurici SMIJEMO LI KRITIZIRATI FRANCUSKE BISKUPE, Zagreb 1970; u BS 1970, br. 2—3, str. 280—1.

Da sve sažmem u jedno: izravna kontracepcija se osuđuje kao i izravno ubojstvo, neizravna se tretira kao neizravno ubojstvo, pa se oba slučaja rješavaju s odgovarajućim principima kako je rečeno gore.

Dr J. Kuničić

VJERUJMO U KRŠĆANSKU MUDROST STOLJEĆA!

(O Gospinim slikama u crkvama; o svetoj vodi u kućama)

Danas možeš ući i u katoličku crkvu, i u sestarsku kapelu, a da u njoj ne ćeš vidjeti Gospina lika. Ni kipa ni slike. Danas možeš obilaziti i po samostanskim sobama, i po sobama župskih dvorova, a da nigdje uz vrata ne vidiš škropionice sa svetom vodom. I nikoga to ne smeta. A nekada je to bilo drukčije. Nije bilo katoličke kuće bez svete vode. U svakoj sobi, — barem u svakoj, gdje se je spavalo, — bila je škropionica uz vrata ili uz postelju. I ljudi bi, — oni pobožniji svakako, — uvijek u nju zamočili prste i prekrižili se: kad bi u sobu ulazili ili iz nje izlazili. A svi bi se, bez iznimke, prekrižili barem, kad bi, ujutro, ustajali iz postelje ili, navečer, u nju lijegali. I kad bi kamo polazili na put ili na koji važan posao. A po samostanima i sjemeništima nije bilo nijedne sobe u kojoj nije visjela škropionica sa svetom vodom. Da je u kući bilo sto soba, u svakoj je bila. Kada si kome od poglavara, profesora, drugova, ulazio u sobu, krstio si se. Kad si iz nje izlazio, krstio si se. Bio sam, godinama, u sjemeništu, i malom i velikom: znam to. Znaju to i svi drugi svećenici iz onih starih, »arhaičnih«, sjemenišnih dana. A sobe bez Propela i bez svetih slika nije uopće bilo: ni u jednoj kršćanskoj, ni u jednoj duhovnoj, kući. A kamo li u crkvi ili u kapeli! Ljudi su prigovarali, pa i protestirali, kad bi se obazrli po sobi, a ne bi u njoj vidjeli Propela. A da u crkvi ili kapeli ne bi bilo, barem negdje na zidu, uz Isusovu, i Gospine slike, to je bila gola mogućnost. Po tome se je (i po vječnome svijetu) razlikovala katolička crkva od protestantske, od džamije, od židovske sinagoge. Smatralo se to elementarnim rekvizitom katoličke molitve i pobožnosti.

Znam, čim to motiviraju »progresistički« zagovornici nove prakse. Čistoćom i ozbiljnošću vjere. Kristocentričnošću kulta. Zrelijom duhovnošću. Zaštitom od plitke, formalističke, bigotne pobožnosti. Ulaženjem, povlačenjem, religije u dušu. Ljudskim dostojanstvom. Zdravim kulturnim ukusom. Višim estetskim kriterijima.

Sve do »reformacije« nije nikada bilo nijedne kršćanske sljedbe, koja nije u crkvu unosila Bogorodicu i svece, i koja nije znala za simbole i znakove u kršćanskom životu i na svetim mjestima. Kad su se u Carigradu pojavili prvi protivnici svetih slika, ikonoklasti, u 8. i 9. stoljeću, istočna ih je Crkva odmah proglasila sektarima i krivovjercima (na 7. i 8. općem saboru, u Niceji, g. 787., i u Carigradu, g. 869. (70.) i reagirala je na njihovu akciju još intenzivnijim i srdačnijim štovanjem svetih slika: i u crkvama, i u kršćanskim domovima, i na javnim mjestima. Ikonostas, svete slike, otada su u istočnoj crkvi jedno s oltarom. Crkva se je kod toga, s pravom, pozivala na kontinuiranu, neprekinutu, praksu kršćanstva, sve od katakompskih vremena i od gradnje prvih kršćanskih crkava i bazilika. A na kršćanskom zapadu nije uopće nitko od teološkog auktoriteta ni došao na takve ideje, sve do Lutherova (i još više Zwinglijeva i Kalvinova) obračuna sa »papizmom« i, uz ostalo, sa katoličkim kultom Marije i svetaca. Ali, svakako, i sa čitavom dotadašnjom crkvenom praksom. I to je bio jedan od jasnih simptoma »novatorstva« i njegova loma sa apostolskom tradicijom. Katolička je Crkva dostojanstveno, ali i energično (i na 25. sjednici Tridentinskog sabora) odbila taj atak na svoja tradicionalna shvaćanja i uzuse. Sve do danas. Ili do jučer, kako će me ispraviti »progresisti«.

Ali ja kažem: i do danas. Današnja je vjera ono, što uči II. vatikanski koncil. A to nije ni za jotu u toj točki izmijenilo crkvene prakse. On je, gdje je potreba, čisti od praznovjernih i legendarnih nanosa, ali ne goni ni svetaca ni sakramentala iz katoličkog kulta (»Sacrosanctum Concilium«, n. 60, 61, 111, 126, 128). A najmanje naše drage Gospe (»Lumen gentium«, n. 66, 67.). Dok je god ona »Majka Crkve«, njezino je mjesto svagdje, gdje se ta Crkva okuplja i moli. Nitko je ne može ni u »Crkvi« ni u »crkvama« rastaviti od njezina Isusa.

Princip je uvijek isti. Što je vazda i svagdje bilo u praksi Crkve, to se ne može iz nje uklanjati ni izbacivati, a da se nju samu ne demantira; da se ne dirne u njezin auktoritet i u njezinu, nadnaravnu, inspiraciju i karizmu. Ne može se ni proglasiti krivim ono, što je ona uvijek dosada učila. Ne može se ni njezino Evanđelje danas razumijevati i tumačiti drukčije, nego što su ga razumijevali i tumačili njegovi auktori i njegovi prvi (ali i svi dalji) vjesnici i propovjednici. Tko to čini, taj kršćanstvo falsificira: ispravlja ga i podmeće mu novi sadržaj. Logičnije bi i lojalnije bilo, da ga zaniječe: da ga odmah proglasi iluzijom i fikcijom. I Krista, i objavu, i Evanđelje, i Crkvu.

Mi ga, kršćanstva ne ćemo ni demantirati ni ispravljati. Nigdje. Ni na dogmatičkom polju, ni na moralnom, ni na liturgijsko-pastoralnom. Sve, čim je Crkva dosada Boga slavila i odgajala u kršćanskim dušama pobožnosti i ljubav, njegovat ćemo i nadalje, doklegod ona to dopušta i preporučuje. Ne damo siromašiti njezinih duhovnih riznica. Ne damo ponizivati ni sramotiti njezinih svetaca.

Već po najelementarnijoj logici preskripcija je i presumpcija uvijek na strani jučerašnjeg i poprimljenog, sve dok se ne iznađe nešto, očito, bolje. I to bolje ne po kriterijima mode i nečijih ukusa, nečije želje za originalnošću, nego po kriterijima vjere.

A po tim kriterijima vjere poklonstvo Gospi, — i svim drugim slugama Božjim, ali Gospi prije svega, — spada u Crkvu. A sveta voda spada u kršćansku, a pogotovu u duhovnu, kuću. Nama je veliki Gospin životni ideal prijeko potreban: treba da nam uvijek stoji ne samo pred očima duše, nego i pred našim fizičkim očima; vidljivo nam omogućuje i olakšava uzlet k nevidljivomu. Zakon je to psiho-fizičkog paralelizma u čovjeku. A nama je potebna i svagdanja pomoć s nebesa i iz općinstva svetih. U borbi smo »contra spiritualia nequitiae in coelestibus« (Ef. 6, 12.). Vjerujemo u himbu i silu đavolsku i bojimo se njegovih napasti. Mora nam biti dopušteno, da protiv njih pozovemo u pomoć one »jače« od đavla (Luk. 11, 22.), u koje mi također vjerujemo. A mi vjerujemo i u slavu Presvetoga Trojstva. Pa treba da tu vjeru, i izvana, češće pokažemo i posvjedočimo. Svaki je taj znak Trojstva na našemu čelu i prsima njezino ispovijedanje. Svaki je poklonstvo i molitva Ocu s nebesa.

Uostalom, ne radi se samo o Gospinim slikama i o svetoj vodi u sobama. Radi se o čitavu kompleksu specifikacije i tradicionalne katoličke pobožnosti. Duhovna je lakomislenost i rasipništvo svaki pokušaj, da je se paušalno likvidira ili, barem, ignorira. Nemojmo to ni činiti! Odgovarat ćemo Bogu. Puno nam svete diskrecije u tome treba: osobito nama svećenicima. Nijesu to stvari za eksperimentiranje i igru. Valja o tom odlučivati pred Bogom. I sve dobro graduirati, ali i harmonizirati. A valja imati ponešto i duha, i intuicije. S te strane jedva da je kakva ozbiljna prinova religioznom životu pu-

ka, kad ga, — samo radi primjera, — neprestano klijukamo njemu nepoznatim i nerazumljivim riječima i pojmovima: »kerigma«, »metanoja«, »šalom«, mjesto onoga, što je još odavna njegovo i što razumije: »riječ Božja«, »pokora«, »mir Božji«. Ali, kad već ne možemo biti bez toga verbalnoga »konciliskog« arsenala, zar baš moramo u ofanzivu i na, očito, pozitivne tradicije vjenskoga života i prakse? Zar moramo ukidati sakramentalne i Marijanske pobožnosti? Zar moramo detronizirati Srce Isusovo i skidati Propela i Madone sa zidova naših crkava?

Samo je li potrebno, da tako dugo čekamo? Je li potrebno, da i mi, crkveni ljudi, budemo bez svoje glave, nelogični, nekritični, nerealni? Da se za volju »modi« desobjektiviziramo: da eksperimentiramo i u stvarima, koje su tako svete i velike kao religija? Mogli bismo to skupo platiti. Bolje je, da olako ne čupamo ono, što ćemo kasnije morati, s puno truda, iznova saditi.

Mi i u toj stvari apeliramo na religioznu i kulturnu punoljetnost našega svećenstva. Čuvajmo sve lijepe i pozitivne kršćanske tradicije! Vjerujmo u kršćansku mudrost stoljeća

Č.

MOLITVA VJERNIKA

Uskrsna nedjelja

Braćo!

Evo, nakon teška čekanja svanu čitavom svijetu dugo priželjkivani dan uskrsnih radosti. S pouzdanjem dakle i složno zavapimo k Ocu nebeskomu da nam tu sreću uvijek čuva nepomućenu!

1. U svima koji po prvi put kušaju Kristovo bogatstvo podržavaj početni žar. — Molimo te, usliši nas!

2. Pruži svijetu svoj uskrsni mir da zapanjen otvori srce vazmenom otajstvu. — Molimo te, usliši nas!

3. Pohodi uskrsnom radošću i one kojima je naša ljubav najpotrebnija. — Molimo te, usliši nas!

4. Vazmenim tajnama zapali u nama s ovog oltara nebeski oganj. — Molimo te, usliši nas!

Neizrecivim sadržajem ovih uskrsnih blagdana posveti naše duše, svemogući Bože, da molitve što se dižu tvome prijestolju nađu milost pred tobom. Po Kristu Gospodinu našem.

ka, kad ga, — samo radi primjera, — neprestano klјukamo njemu nepoznatim i nerazumljivim riječima i pojmovima: »kerigma«, »metanoja«, »šalom«, mjesto onoga, što je još odavna njegovo i što razumije: »riječ Božja«, »pokora«, »mir Božji«. Ali, kad već ne možemo biti bez toga verbalnoga »koncilskog« arsenala, zar baš moramo u ofanzivu i na, očito, pozitivne tradicije vjerskoga života i prakse? Zar moramo ukidati sakramentalne i Marijanske pobožnosti? Zar moramo detronizirati Srce Isusovo i skidati Propela i Madone sa zidova naših crkava?

Samo je li potrebno, da tako dugo čekamo? Je li potrebno, da i mi, crkveni ljudi, budemo bez svoje glave, nelogični, nekritični, nerealni? Da se za volju »modi« desobjektiviziramo: da eksperimentiramo i u stvarima, koje su tako svete i velike kao religija? Mogli bismo to skupo platiti. Bolje je, da olako ne čupamo ono, što ćemo kasnije morati, s puno truda, iznova saditi.

Mi i u toj stvari apeliramo na religioznu i kulturnu punoljetnost našega svećenstva. Čuvajmo sve lijepe i pozitivne kršćanske tradicije! Vjerujmo u kršćansku mudrost stoljeća

Č.

MOLITVA VJERNIKA

Uskrsna nedjelja

Braćo!

Evo, nakon teška čekanja svanu čitavom svijetu dugo priželjkivani dan uskrsnih radosti. S pouzdanjem dakle i složno zavapimo k Ocu nebeskomu da nam tu sreću uvijek čuva nepomućenu!

1. U svima koji po prvi put kušaju Kristovo bogatstvo podržavaj početni žar. — Molimo te, usliši nas!

2. Pruži svijetu svoj uskrsni mir da zapanjen otvori srce vazmenom otajstvu. — Molimo te, usliši nas!

3. Pohodi uskrsnom radošću i one kojima je naša ljubav najpotrebnija. — Molimo te, usliši nas!

4. Vazmenim tajnama zapali u nama s ovog oltara nebeski oganj. — Molimo te, usliši nas!

Neizrecivim sadržajem ovih uskrsnih blagdana posveti naše duše, svemogući Bože, da molitve što se dižu tvome prijestolju nađu milost pred tobom. Po Kristu Gospodinu našem.

Uskrsni ponedjeljak

Braćo!

Bog Isusa uskrisi, a svijet zatvara srce pred istinom. Zamolimo nebo da vodi više računa o razvoju svega kulturnog i znanstvenog života u prilog najveće povijesne zbilje!

1. Otvori kršćanima oči za neizrecivo bogatstvo Kristova uskrsnuća. — Molimo te, usliši nas!

2. U silnoj borbi dobra i zla u svijetu privedi sve narode bliže istini. — Molimo te, usliši nas!

3. Daj i ateistima neki smisao za svemoguću ljubav nevidljivoga Boga. — Molimo te, usliši nas!

4. Sjeti nas kako te ova naša uskrsna pričest skupo stajala na križu. — Molimo te, usliši nas!

Ne dopusti, molimo te, Bože naš, da tako teško stečeni darovi vazmenog Janjeta ostanu i dalje zaboravljeni i od najvećeg dijela čovječanstva zanemareni. Po Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Uskrsni utorak

Braćo!

Ovom uskrsnom gozbom zahvalimo Jaganjcu Božjemu što se javio Mariji pokornici te svojim ubojicama pružio spasenje i zamolimo ga da njegova milost osvoji sve duše!

1. Nauči svoju Zaručnicu s pouzdanjem tražiti zalutale ovce. — Molimo te, usliši nas!

2. Pošto si obratio svoje ubojice, pomiri s Bogom i sve narode svijeta. — Molimo te, usliši nas!

3. Daj grešnicima osjetiti neizrecivo milosnu moć svog uskrsnuća. — Molimo te, usliši nas!

4. Ovom nas vazmenom gozbom uvedi u vjernu službu svoje ljubavi. — Molimo te, usliši nas!

Kako si nakon uskrsnuća poslao Sina da svijetu javi svoju otkupiteljsku moć, pomozi nam, Bože naš, ispuniti zahvalnu dužnost prema njemu. Koji živi i kraljuje u vijeke vjekova. — Amen.

Uskrsna srijeda

Braćo!

Zahvalimo Isusu što izgubljenim ovcama tako susretljivo pristupa i tumači smisao muke i smrti te im povjerava novu čudesnu moć nad ljudima. Zamolimo za ohrabrenje u njegovoj službi!

1. Oživi u Crkvi milosno umiranje da bolje uđemo u smisao uskrsnuća. — Molimo te, usliši nas!

2. Ohrabruj poštene ljude u žalaganju za pravedan mir u svijetu. — Molimo te, usliši nas!

3. Uči duhovne pastire svakom bolesniku pristupati u tvoje ime. — Molimo te, usliši nas!

4. S ovog nas oltara vodi u potpunije predanje uskrsnom otajstvu. — Molimo te, usliši nas!

Kako si htio uskrsnućem poučiti svijet o vrijednosti križa i smrti, Bože naš, tako nas novom snagom povedi krvavim tragovima onoga koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vijekova. — Amen.

Uskrsni četvrtak

Braćo!

Divno se Bog naš osveti nad ubojicama Začetnika života dade im uvid u svoje iskonske namjere s neshvatljivim njihovim zlodjelom. Sklopimo ruke da se i suvremeno zlo prometne u dobro!

1. Pokazuj svojoj Crkvi staze milosti da izvede ljude na pravi put. — Molimo te, usliši nas!

2. Trzavice između naroda preobrazi u pravo sredstvo milosti svijetu. — Molimo te, usliši nas!

3. Sve koji su odbijali tvoje darove takni u srcu svojom ljubavlju. — Molimo te, usliši nas!

4. S ovog nam oltara udijeli razumijevanje svojih otajstvenih poziva. — Molimo te, usliši nas!

Kako si svoga Sina čudesno proslavio pred onima koji ga predadoše u smrt, Bože naš, milostivo postupaj i s onima koji ga ne poznaju još ni danas. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Uskrsni petak

Braćo!

Što Isus pokazuje plemenitiju ljubav prema nama, više mu se duše otuđuju i ljute se na njega. Da nam je stati tome već na kraj i svim bićem sudjelovati s nakanama njegova Srca!

1. Napuni pastire Crkve svojim Duhom da se muževno založe za tvoju stvar. — Molimo te, usliši nas!

2. Svima koji rade za mir u svijetu daj snagu što joj nitko neće odoljeti. — Molimo te, usliši nas!

3. Ohrabri one koji na pravdi tvojoj podnose nasilja i tamnicu. — Molimo, te usliši nas.

4. Iskaži nam ovdje milost da se svim silama posvetimo tvome poslanju. — Molimo te ,usliši nas!

Sjeti se, Bože naš, kako je skupo plaćena milost uskrsnog otajstva i ponukaj svijet da se napokon preda snažnim zrakama vječnoga Sunca. Po Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Uskrsna (bijela) subota

Braćo!

Milost koju je Isus krvavo zaslužio za sve narode predade nakon uskrsnuća učenicima i Crkvi. Zamolimo da ona ne zataji svoga poslanja nego uvijek odvažno svjedoči za istinu!

1. Daj Crkvi da tvoju ljubav poštuje više nego sve na svijetu. — Molimo te, usliši nas!

2. Ne dopusti da zdrave sile u društvu ikad ustupe mjesto nepravdi. — Molimo te, usliši nas!

3. Osvijesti nesretnike koji na štetu istine prianjaju uz laž. — Molimo te, usliši nas!

4. U svakom susretu kad nas ti nekamo šalješ, probudi u nama tu svijest. — Molimo te, usliši nas!

Kako si ovlastio Sina da nakon uskrsnuća uvede Crkvu u službu svoje milosti, tako daj, dolimo te, Bože naš, da doista ispunimo svoju dužnost. Po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Druga uskrsna nedjelja

Braćo!

Nije danas jedan jedini nevjerni Toma! Zavapimo Bogu svojemu da nam se takvima smiluje, a u vjernika svojih da probudi neugasivu žeđ za neslućenim blagom koje čovjek na zemlji ne vidi.

1. Oživi u Crkvi neslomljivu volju da svjedoči za uskrsnuće Gospodina Isusa. — Molimo te, usliši nas!

2. Vodom i krvlju Kristovom smiri svu mržnju i operi grijehe svijeta. — Molimo te, usliši nas!

3. Gdje god te tražio kakav nevjerni Toma, iziđi mu ususret. — Molimo te, usliši nas!

4. S ovog nas oltara dovedi sudjelovanju s tvojim poslanjem. — Molimo te, usliši nas!

Kako si nas preporodio vodom i Krvlju Jaganjca, usnulog na križu, tako daj, Bože naš, da njegovom neodoljivom ljubavlju osvojimo svijet. Po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Drugi uskrsni ponedjeljak

Braćo!

Podignimo jednodušan glas Bogu, Stvoritelju i Gospodaru neba i zemlje i vruće zamolimo da se na njegovoj novoj gori na Sionu ojača vlast svetoga Pomazanika i Kralja!

1. Okrijepi sluge svoje u neustrašivu navješćivanju sveopćeg otkupljenja. — Molimo te, usliši nas!

2. Svim narodima zemlje daj osjetiti snagu nebeskoga Mirotvorca. — Molimo te, usliši nas!

Skrši tvrde i silničke okove i zbaci preteški jaram s ugnjetavanih. — Molimo te, usliši nas!

3. Snagom Duha svoga dovedi kupelji preporođenja najnesretnije duše. — Molimo te, usliši nas!

4. Dahni s oltara u nas da vjetar tvoj snažno zahvati što ga je volja. Kako si svetoga slugu svoga pomazao da ostvari što je tvoja mudrost odredila, obuci silom odozgor i Crkvu kako bi ispunila svoje poslanje. Po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Drugi uskrsni utorak

Braćo!

Dok se sve ljudsko ljulja, Božja su obećanja dostojna vjere i čvrsta. Na njih se oslonimo i zavapimo k nebu za nepokolebljivu stalnost u milosti zvanja!

1. Potvrđuj odozgo svjedočenje Crkve za uskrsnuće Gospodina Isusa. — Molimo te, usliši nas!

2. Daj da u svih naroda zakuca jedno srce i u jedan ih Duh sjedini. — Molimo te, usliši nas!

3. Milostivo liječi slabosti onih koji odbijaju svjedočanstvo neba. — Molimo te, usliši nas!

4. Snagom svoga križa zahvati s ovog oltara u naš život i prožmi ga. — Molimo te, usliši nas!

Kako si bdio nad Sinom Čovječjim da nam nama uzvisiš njegovo ime, Bože naš, tako vjerom u njegovu požrtvovnu ljubav obnovi suvremeni svijet. Po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Druga uskrsna srijeda

Braćo!

Utecimo se onomu tko nas voli tako da za naše spasenje ne poštedje ni vlastitog Sina. Zamolimo ga da se i mi otvoreno i svom svojom snagom založimo za njegov pothvat!

1. Pomozi Crkvi da za neporočnost svoga života ne preza ni od kakvih teškoća. — Molimo te, usliši nas!

2. Raskrinkaj podlost što nagriza same temelje mira i sigurnosti u svijetu. — Molimo te, usliši nas!

3. Ne dopusti da se životni problemi crkvenog života zavlače u tamu. — Molimo te, usliši nas!

4. Kod ove pričesti produbi u nama pošteno utvrđivanje tvoje volje. — Molimo te, usliši nas!

Kako si dao i jedinoga Sina svoga, Bože naš, da ne pogine nitko koji u njega vjeruje, molimo te, ne štedi ni nas u radu za život svijeta. Po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Drugi uskrsni četvrtak

Braćo!

Zazovimo Boga nebeskoga s ljubljenim Sinom kojemu Otac predade sve i sklopimo ruke za naše potpuno obraćenje da se duže otvore božanskoj punini što silazi s neba!

1. Udijeli Crkvi bez mjere živoga Duha da za tvoju ljubav osvoji zemlju. — Molimo te, usliši nas!

2. Uzvisi Spasitelja za Vođu naroda i njegovim blagoslovom umiri svijet. — Molimo te, usliši nas!

3. Približi se onima koji su skršena srca i klonule duše spašavaj. — Molimo te, usliši nas!

4. Daj da s ovog oltara siđe na naše duše nevina krv tvoga Sina. — Molimo te, usliši nas!

Pošto si svom Jaganjcu predao u ruke sve i uzvisio ga za vođu i Spasitelja svijeta, daj onima što mu se pokoravaju puninu Duha Svetoga. Po Kristu Gospodinu našemu. — Amen.

Drugi uskrsni petak

Braćo!

Uzdajmo se u Gospodina, sklopimo pred njim ruke i zamolimo ga da učvrsti i zaštiti od zla što je dobro, a u teškoćama hrani svoje vjerne božanskom utjehom!

1. Ne daj pastirima u Crkvi suzbijati ono što potječe od tebe. — Molimo te, usliši nas!

2. Štiti odozgo svako zdravo nastojanje za mir i blagostanje u svijetu. — Molimo te, usliši nas!

3. Jačaj u dobru one koje zbog plemenitih pothvata zlostavljaju. — Molimo te, usliši nas!

4. Pohodi nas ovdje i povedi u samotnu blizinu svoje svete gore. — Molimo te, usliši nas!

Kako je misao na Krista ulijevala snagu apostolima u njihovoj patnji, Bože naš, probudi opet negdašnje shvaćanje teškoća u svojoj Crkvi. Po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Druga uskrsna subota

Braćo!

Goruća pitanja današnjice s pouzdanjem povjerimo milosti onoga koji bdi nad našim vremenom i zavapimo k njemu da nam podigne ljude pune vjere i Duha Svetoga!

1. Oslobodi svoje pastire sporednih briga da žive molitvi i služe Riječi. — Molimo te, usliši nas!

2. Daj nam ljude dorasle potrebama svijeta i pune tvoje mudrosti. — Molimo te, usliši nas!

3. Ujedini sve koji su u stanju stišavati glad siromašne braće! — Molimo te, usliši nas!

4. Ovim nas lomljenjem kruha okrijepi za službu koja nas čeka. — Molimo te, usliši nas!

Sinu si svome predao u ruke evanđeoske i ljudske službe, Bože naš, sve prožmi Duhom Evanđelja i nadogradi nas na Kamen temeljac zdrave povijesti. Po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Treća uskrsna nedjelja

Braćo!

Za tjeskobnog opadanja duhovnih zvanja u Crkvi zazovimo Gospodina da pošalje Obećanje odozgo i plemenite duše obuče u nebesku želju za posvemašnjom službom Bogu i svijetu!

1. Probudi svoju silu i pokreni u Crkvi novi val duhovnih zvanja. — Molimo te, usliši nas!

2. Pomozi taj val da svlada u svijetu nezdravu klimu i stiša mržnju. — Molimo te, usliši nas!

3. Daj roditeljima volju za život one djece koju želiš uzeti u svoju službu. — Molimo te, usliši nas!

4. Ovim lomljenjem kruha otvori nam srca da uđemo u tvoju milost. — Molimo te, usliši nas!

Kako si mržnju na pomazanika svog okrenuo u najveći dar ljubavi svoje, Bože naš, i sadašnju krizu duhovnih zvanja preobrati u divan procvat. Po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Treći uskrsni ponedjeljak

Braćo!

U doba silnih naprezanja oko propadljiva napretka dignimo poglede k Ocu i zamolimo da pred našim današnjim svijetom otvori vječne vidike i pokaže siguran put!

1. Milosnom snagom odozgo učini Crkvu opet čudesnim znakom u narodu. — Molimo te, usliši nas!

2. Ne daj da se itko otme mudrosti Duha koji svijetu naviješta mir. — Molimo te, usliši nas!

3. Oslobodi ljude pretjerane navezanosti uz propadljiva dobra. — Molimo te, usliši nas!

4. Podari nam kruh koji nam uz žrtvu života pribavi naš Brat. — Molimo te, usliši nas!

Dobri Oče! Prvorođenoga si od mrtvih ovlastio da nam namre neprolaznu hranu. Posvjedoči svijetu njezinu moć da osjetimo snagu Evanđelja. Po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Treći uskrsni utorak

Braćo!

Uprimo pogled u svoga brata, u kruh koji silazi s neba i zavapimo Ocu da Duh Sveti svima pokaže nepresušivi izvor života i ljubavi koja se daje.

1. Usliši vapaj mučeničke Crkve i smiluj se progoniteljima. — Molimo te, usliši nas!

2. Oprosti što se narodi opiru Duhu Svetom i ne znajući ubijaju Pravednika. — Molimo te, usliši nas!

3. Gospodine Isuse, primi duše svih umirućih u svoje ruke. — Molimo te, usliši nas!

4. Odgrni pred nama koprenu kruha da vidimo sjajno Kristovo lice. — Molimo te, usliši nas!

Svoje si mučenike krijepio čudesnim pićem, zaodjenuo ljepotom svog Jaganjca, Bože naš! Vrati svojoj Crkvi njezin izvorni sjaj. Po Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Treća uskrsna srijeda

Braćo!

Dođimo vidjeti ljubav Očevu i ugrađujmo se slavi njegova imena. Ni Sina ne uskrati gladnima i život dade žednima. Zamolimo da uistinu nikog ne odbaci!

1. Pouči svoju Crkvu o vrijednosti kruha što nam ga daješ s neba. — Molimo te, usliši nas!

2. Smiri i sjedini sve narode u sakramentu koji oživljuje svijet. — Molimo te, usliši nas!

3. Orosi opustošene dijelove Crkve blagoslovom odozgo. — Molimo te, usliši nas!

4. Ispuni s ovog oltara naše duše puninom Kristova poslanja. — Molimo te, usliši nas!

Milosrdni Bože, koji djece ne ostavljaš ni žedne ni gladne, niti dopuštaš da se gube, podari nam zahvalnu ljubav prema tvome milosnom daru. Po Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Treći uskrsni četvrtak

Braćo!

Blagoslivljajmo Boga našega, jer nije odbio naših molba nego se smilovao ljudskome rodu. Zamolimo da podari svoj život i onima koji lutaju!

1. Pritegni mnoge učenike slušanju Evanđelja da se približe Isusu. — Molimo te, usliši nas!

2. Daj da život Kristova tijela prostruji u svijet kroz Crkvu. — Molimo te, usliši nas!

3. Dovedi svoje vjerovjesnike tamo gdje srca žeđaju za istinom. — Molimo te, usliši nas!

4. Utišaj našu glad za kruhom koji od tebe silazi na ovaj oltar. — Molimo te, usliši nas!

Smilovao si se ljudskome rodu i predao Sina za naš život, Bože naš! Pritegni sve ljude kao uzvanike na vazmenu gozbu. Po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Treći uskrsni petak

Braćo!

Divni su planovi ljubavi Božje s nama! Gospod ostaje svojima dovijeka vjeran: jučer kao i danas. Zamolimo ga za razumijevanje milosnog poslanja darom Duha Svetoga.

1. Njeguj Crkvu nebeskim kruhom kako si Sina hranio svojom puninom. — Molimo te, usliši nas!

2. Obasjaj svojim svjetlom one koji vlašću vežu svijet u lance. — Molimo te, usliši nas!

3. Biraj tko bi od ateista ponio tvoje ime tamo gdje najviše treba. — Molimo te, usliši nas!

4. Pokaži [illegible] ovdje koliko vrijedi žrtva za tvoju stvar. — Molimo te, usliši nas!

Kako si Savla izabrao da mu kao Pavlu pokažeš koliko se valja mučiti za tvoje ime, nahrani i nas pravim jelom našega poslanja. Po Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Treća uskrsna subota

Braćo!

Kako uzvratiti Gospodinu što je dragocjenom smrću razriješio naše okove i natočio čašu spasenja? Pijmo kalež bratstva s predivnim Kraljem i pomolimo se za njegovu milost!

1. Zbij oko Krista redove vjernika ako ga drugi možda i napuštaju. — Molimo te, usliši nas!

2. Uči nas u strahu i ljubavi Duha Svetoga graditi bratstvo između naroda. — Molimo te, usliši nas!

3. Kod umornih oživi nadu da je i tvrda riječ Božja puna života i duha. — Molimo te, usliši nas!

4. Podari nam s oltara tijelo što vrijedi koliko i bol kojom se daje. — Molimo te, usliši nas!

Svijet se još uvijek snebiva nad ljubavlju kojom je Krist namro vazmenu gozbu. Pomozi da u njoj nađemo svu puninu života. Po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Četvrta uskrsna nedjelja

Braćo!

Zadivimo se božanskoj ljubavi kojom nebeski Otac voli Sina zato što život polaže za nas i uzima ga opet natrag. Preporučimo mu sve pastire da nitko ne bude najamnik!

1. Bdij nad Crkvom da traži svoj spas samo u službi dobrog Pastira. — Molimo te, usliši nas!

2. Svim narodima zemlje pokaži Pastira koji ne bježi pred vukom. — Molimo te, usliši nas!

3. Dovedi zalutale ovce iz tuđeg ovčinjaka da čuju Spasiteljev glas. — Molimo te, usliši nas!

4. Dopusti da uzmemo i blagujemo život koji nam ovdje daruje Brat. — Molimo te, usliši nas!

Sinu si svome zapovjedio da život položi za nas i pripravi nebeski kruh, Bože naš! Molimo te, povedi nas na pašnjake onoga koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vjekova. — Amen.

Četvrti uskrsni ponedjeljak

Čezne li nam duša za Bogom živim, zamolimo za njegovu svjetlost, za dar Duha Svetoga da nas vjerno vodi na svetu goru i otvori vrata u šator Gospodnji!

1. Istanji ovcama sluh za glas pastirov da uz njega nađu bogatu pašu. — Molimo te, usliši nas!

2. Oslobodi svijet vlasti onih koji bi grabili, klali i uništavali. — Molimo te, usliši nas!

3. Ohrabri borce za dobro da ih u tome ne pomete strah nego vodi ljubav. — Molimo te, usliši nas!

4. Otvori pastiru vrata naših duša da nas pusti na izvor života. — Molimo te, usliši nas!

Oče! Nevidljivim si darom krstio ovce svoga Sina, i ulio im žeđ za izvorom što ga otvori koplje na križu. Privedi sve toj svetoj vodi. Po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Četvrti uskrsni utorak

Braćo!

Svi su izvori milosnog života u Gospodina, Boga našega! Zamolimo da njegova ruka zajedno s dobrim Pastirom čuva, izgrađuje i podiže suvremeni grad na Sionskoj gori.

1. Napuni sve kršćane Duha Svetoga da ostanu vjerni pozivu ljubavi. — Molimo te, usliši nas!

2. Pridruži sve narode svome Sinu i zapiši ih u knjigu života. — Molimo te, usliši nas!

3. Ljude u nesigurnosti savjetuj i potvrđuj u dobru. — Molimo te, usliši nas!

4. Dok te ovdje štujemo, otvori nam svoje bogatstvo novog života. — Molimo te, usliši nas!

Oče! Sve su ti Sinovljeve ovce dobro poznate, i kad lutaju! Vrati ih da opet čuju Pastirov glas i okuse njegovu božansku pašu. Po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Četvrta uskrsna srijeda

Braćo!

Iz dubine duše zavapimo Bogu našemu da nam se smiluje, blagoslovi nas i svjetlom svoga lica obasja cijelu zemlju da upozna njegove putove kako bi svi puci prigrlili spasenje.

1. Pouči Crkvu na koga da stavi ruku i posveti ga pastirskoj službi. — Molimo te, usliši nas!

2. Da da tvoja riječ u svih naroda raste i smiruje duhove u svijetu. — Molimo te, usliši nas!

3. Prosvijetli tamu nevjernika da poštuju riječ koja spasava i sudi. — Molimo te, usliši nas!

4. Svakoga od nas odvoji za djelo što si mu ga od vijeka odredio. — Molimo te, usliši nas!

Kako si se nekad očinski brinuo za Crkvu, otkupljenu Sinovljevom Krvlju, Bože naš, nemoj ni danas ostaviti svoje djece bez svjetla i sigurnosti. Po Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Četvrti uskrsni četvrtak

Braćo!

Narod se Božji uvijek uzdao u vjernost i ljubav na kojoj počiva Kristova zgrada. Zamolimo stoga Oca našega da i danas među nama podiže svoje izabranike.

1. Pošlji puku svom pomazanike koji će ispuniti svu tvoju volju. — Molimo te, usliši nas!

2. Dovedi sve narode svome imenu da u tebe nađu pomoć i mir. — Molimo te, usliši nas!

3. Ne dopusti da ti se prijatelji iznevjere i dižu na tebe petu. — Molimo te, usliši nas!

4. Siđi među nas i daj da te primimo s dužnim štovanjem. — Molimo te, usliši nas!

Ti si, Bože, svom narodu uvijek nalazio proroka i slao pomazanike. Molimo te, ne zapusti svoje Zaručnice i providi joj dobrih svećenika. Po Kristu Gospodinu našemu. — Amen.

Četvrti uskrsni petak

Braćo!

Ruka Božja nipošto nije skraćena! Kako se ispunilo sve što je pisano o Isusu tako će naš Kralj održati i svoje spasonosne odluke za nas. Samo ga zamolimo da to učini!

1. Pošalji Crkvi svojoj onu Riječ koja otvara put u pravi život. — Molimo te, usliši nas!

2. Urazumi sve narode da u drugima priznaju Boga i bratski se izmire. — Molimo te, usliši nas!

3. Oprosti onima koji ne poznaju Gospodina Isusa, pa ga osuđuju. — Molimo te, usliši nas!

4. Ovamo navrati, k nama, da i mi budemo tamo gdje si ti. — Molimo te, usliši nas!

Oče sveti! Sina si svoga postavio za Kralja nad Sionom, ispuni dakle obećanje dano ocima i uzmi sve puke u baštinu, a zemlju u posjed. Po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Četvrta uskrsna subota

Braćo!

Dignimo pogled uskrslom Kristu, spomenimo se njegove ljubavi prema nama i vruće zamolimo Svevišnjega da vrati čovječanstvu vjeru koja oslobađa sputana srca i diže gore, k nebu, u visine.

1. Što Crkva moli u ime Isusovo, ispuni, Oče, da proslaviš Sina. — Molimo te, usliši nas!

2. Svim krajevima svijeta pribavi spasenje i pravedan mir. — Molimo te, usliši nas!

3. Oprosti onima koji drže da nisu dostojni vječnoga života. — Molimo te, usliši nas!

4. U ovoj nas nebeskoj gozbi obdari radošću Duha Svetoga. — Molimo te, usliši nas!

Čudesnu ti pobjedu pribavi Sinovljeva desnica, Oče! Sjeti se požrtvovne dobrote njegove za današnji svijet da ga oslobodi zla. Koji živi i kraljuje u vijeke vjekova. — Amen.

Peta uskrsna nedjelja

Braćo!

Obratimo se nebeskom vinogradaru da nakalemi čovječanstvo na svoj božanski Trs te svaku pojedinu lozu očisti kako bi ga mogla proslaviti što obilnijim rodom plemenitih djela.

1. Ohrabri pastire u naviještanju Evanđelja da Crkva raste u Duhu Svetom. — Molimo te, usliši nas!

2. Daj da narodi u strahu Gospodnjem izgrađuju svoj mirni život. — Molimo te, usliši nas!

3. Velikane zemlje koje srce prekorava smiri u djelima ljubavi. — Molimo te, usliši nas!

4. Očisti nas da ostanemo u Kristu i donosimo obilan rod. — Molimo te, usliši nas!

Uz žrtvu svoga Sina povezao si naše loze s nebeskim trsom da tvoj život zastruji u svijet, Bože naš! Obnovi to divno djelo na ovom oltaru. Po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Peti uskrsni ponedjeljak

Braćo!

Obratimo se živome Bogu koji nije prestao davati s neba svjedočanstvo za sebe svojim dobročinstvima i zamolimo ga da nam udijeli dar Duha Svetoga.

1. Pošalji Crkvi Branitelja da vjernima duboko u srce usadi ljubav. — Molimo te, usliši nas!

2. Nauči sve narode vršiti tvoju volju da svijetu objaviš svoj mir. — Molimo te, usliši nas!

3. Pouči neuki svijet da ne valja ljudima iskazivati Božju čast. — Molimo te, usliši nas!

Ohrabri pastire da iz Crkve uklone svaki farizejski kvasac. ili: ohrabri pastire da iz Crkve uklone počasti koje se kose s Evanđeljem. — Molimo te, usliši nas!

4. Dođi ovamo, Gospodine, i nastani se u nama svojom puninom. — Molimo te, usliši nas!

Bože naš! Ljubio si nas do konca i oprao naše grijehe u krvi Prvorođenog od mrtvih! Daj nam nebesko pomazanje da nas uvijek podsjeća na tu ljubav. Po Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Peti uskrsni utorak

Braćo!

Zadivimo se neizrecivoj ljepoti vječnoga kraljevstva koje moramo silom osvajati za sebe i za našu braću, ljude! Zamolimo da se u tome ne plašimo nikakvih teškoća!

1. Pouči svoje vjerne kako se u divno kraljevstvo ulazi kroz muke. — Molimo te, usliši nas!

2. Zasvijetli narodima, Gospode, i otvori svijetu vrata vjere. — Molimo te, usliši nas!

3. Ohrabri svoje pastire kad se nađu pred knezom ovoga svijeta. — Molimo te, usliši nas!

4. Predaj nas ovdje svojoj milosti za djelo što nam ga povjeravaš. — Molimo te, usliši nas!

Pošto si nas otkupio Sinovljevom krvlju, Gospode, uvedi nas u njegov mir da se u svojem poslanju ne plašimo nikoga na svijetu. — Po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Peta uskrsna srijeda

Braćo!

Pridržavajmo se Kristovih riječi: kucajmo na vrata milosrđa Božjega i zatražimo u Oca da se uistinu proslavi, očisti sve svoje loze i obilno blagoslovi naš rod!

1. Kušaj one koje Crkva prima u tvoju službu i opremi na put spasenja. — Molimo te, usliši nas!

2. Poveži sve narode s božanskim Trsom i uzidaj ih u novi Jeruzalem. — Molimo te, usliši nas!

3. Složi pastire da zajednički prouče odakle ulazi zabuna u Crkvu. — Molimo te, usliši nas!

4. Produbi naše sudjelovanje s Kristom da urodi dragocjenim plodom. — Molimo te, usliši nas!

Na drvetu visio je Sin tvoj, Bože naš, i krvlju pečatio tvoju ljubav. Utisni njegov lik duboko u naša srca da prožme sav naš život molitve. Po istom Kristu Gospodinu našem.

Peti uskrsni četvrtak

Braćo!

Zbog suvremenih previranja u svijetu i Crkvi obratimo se Bogu našemu koji poznaje srca. Zamolimo ga da pruži svoje svjedočanstvo za vlast Pomazanika svoga nad svim ljudima!

1. Podigni ruševine Doma Davidova da te svi traže koji nose tvoje ime. — Molimo te, usliši nas!

2. Pošalji narodima glasnike istine da čuju tvoju riječ i prigrle vjeru. — Molimo te, usliši nas!

Upravljaj svijetom i učvrsti pravdu njegovu da se ne uskoleba. — Molimo te, usliši nas!

3. Tovari li tko na druge nesnosne terete, sjeti ga osobito vječnih posljedica. — Molimo te, usliši nas!

4. Daj nam radost da zavolimo vršenje tvojih zapovijedi. — Molimo te, usliši nas!

Smiluj se ljudskome rodu, Gospode, i po uskrsnuću Krišta svoga podigni nam novi, živi hram svoje slave po svoj zemlji. Po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Ili br. 3: Opameti one koji te kušaju tovareći braći na vrat nesnosne terete.

Peti uskrsni petak

Braćo!

Probudimo se u ime Kristovo i bacimo sve brige na Oca nebeskoga. Zamolimo ga da nas očisti od staroga kvasca i da Duhom Evanđelja prožme cijelo čovječanstvo.

1. Daj da nam pastiri budu draga braća koja predaju život za ovce. — Molimo te, usliši nas!

2. Uputi svijetu pravu riječ koja stišava nemir i smutnju. — Molimo te, usliši nas!

3. Raskrinkavaj lažne proroke što lijepim smicalicama stvaraju zabunu. — Molimo te, usliši nas!

4. Pohodi nas i daj da ti u ljubavi donosimo bogat i trajan plod. — Molimo te, usliši nas!

Svemogući vječni Bože! Pošto si našega Kralja uzvisio nad sva nebesa, proširi njegovu slavu i zemljom da te poštujemo kako zaslužuješ. Po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Peta uskrsna subota

Braćo!

Pođimo Gospodinu pred lice njegovo, jer je dobar. Zamolimo ga da privuče k sebi suvremeni svijet, uzme ga u baštinu kao narod i pribroji ovcama svoje predrage paše.

1. Pripravi sebi posude izabrane za sve potrebe sutrašnje Crkve. — Molimo te, usliši nas!

2. Vodi razvoj svijeta da njegova vjera raste i hvata dublji korijen. — Molimo te, usliši nas!

3. Jačaj odozgo ljude koji u svojoj savjesti snose svu težinu progonstva. — Molimo te, usliši nas!

4. Primi nas ovdje da služimo potrebama tvoje Radosne vijesti. — Molimo te, usliši nas!

Oprosti svome stadu njegov dio u krivnji za suvremeni ateizam i pomozi Crkvu da širom otvori vrata svjetlu koje prosvjetljuje svako ljudsko biće. Po Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Šesta uskrsna nedjelja

Braćo!

Sjetimo Gospoda njegove dobrote i vjernosti prema Domu Izraelovu i vruće ga zamolimo da u Duhu Svetom svi krajevi zemlje ugledaju spasenje Boga našega.

1. Daj svojim pastirima razumijevanje za ono što si čuo od Oca. — Molimo te, usliši nas!

2. Izlij dar svoga Duha na ljude koje pozivaš u službu mira i pravde. — Molimo te, usliši nas!

3. U svojih dostojnika obnovi svu negdašnju jednostavnost. — Molimo te, usliši nas!

4. Ispuni nas uzajamnom ljubavlju da lakše u tebe nađemo milost. — Molimo te, usliši nas!

Nismo mi tebe uzljubili, Bože, nego ti zavolje nas i dade nam Sina kao pomirnicu za grijehe. Daj nam živjeti u duhu te tvoje ljubavi. — Po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Šesti uskrsni ponedjeljak

Braćo!

Približavamo se Kralju koji vlada na Sionu i voli nas, jer je pohodio i otkupio narod svoj. Zamolimo ga da više držimo do njegove Riječi nego do vlastitog života!

1. Produbi u svojih vjernika poštovanje i ljubav prema pastirima. — Molimo te, usliši nas!

2. Otvori svijetu srce, Gospode, da se prikloni Kristovu miru. — Molimo te, usliši nas!

3. Ne dopusti da se tvoji pomazanici kolebaju za vrijeme progona. — Molimo te, usliši nas!

4. Uđi, Gospodine, u našu kuću i operi je u izvoru svoga Srca. — Molimo te, usliši nas!

Oče sveti! Tako si nas volio da si u krvi prvorođenoga našeg Brata očistio naše duše. Daj da svjedočimo za tu tvoju ljubav. Po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Šesti uskrsni utorak

Braćo!

Bacimo se u svetome hramu na koljena i pouzdano zazovimo Boga našega da prema svojoj dobroti i vjernosti okrijepi naše duše i ne ostavi djelo ruku svojih!

1. Daj vjernima hrabrosti za svaku teškoću koju odozgo blagoslivljaš. — Molimo te, usliši nas!

2. Uvjeri današnji svijet u besmisao njegova bježanja od tebe. — Molimo te, usliši nas!

3. Nauči nas voljeti one koji za naš spas ne žale ni truda ni muke. — Molimo te, usliši nas!

4. Sjeti nas milosno svoje blizine kada sretnemo naš današnji križ. — Molimo te, usliši nas!

Pošto smo gdjekad u zemaljskim nevoljama posve stisnuta srca, Bože naš, digni naš pogled i misao tamo gore gdje Krist sjedi tebi s desne i kraljuje u vijeke vjekova. — Amen.

Šesta uskrsna srijeda

Braćo!

Sklopimo ruke pred Gospodarom neba i zemlje koji nam odozgo daje i život i sve. Zamolimo ga da nas ispuni spoznajom svoje veličanstvene ljepote!

1. Pošalji pastirima svojim Duha mudrosti da vode stado na put istine. — Molimo te, usliši nas!

2. Otvori svijetu oči za slavu koje su puna nebesa i zemlja. — Molimo te, usliši nas!

3. Smiluj se tami neznanja i pomozi neznabošcima da dođu k tebi. — Molimo te, usliši nas!

4. Daj nam da budemo tvoji, u tebi živimo i s tobom gradimo. — Molimo te, usliši nas!

Bože, tvoj Sin više nikad ne umire, smrt njime više ne gospodari. Daj, molimo te, da njegov život osvoji sva naša srca. Koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vjekova. — Amen.

U z a š a š ć e

Braćo!

Svratimo misao nebeskoj domovini gdje s desne Ocu sjedi zagovornik Isus Krist i živi zato da posreduje za nas. S njim zavapimo Ocu da naš život bude sakriven u Bogu!

1. Pohodi Crkvu snagom odozgo da svuda veliča nebeskoga Kralja. — Molimo te, usliši nas!

2. Svaku vlast podredi Isusu Kristu da sve ispuni svojom puninom. — Molimo te, usliši nas!

3. Smiluj se crvima što gmižu zemljom, a ne znaju za nebesku nadu. — Molimo te, usliši nas!

4. Otvori oči srca našega za slavu koja nam se pokaza u krilu suvremene Crkve. Po Kristu Gospodinu našem. —

Oslobodi našu molitvu zemaljske slabosti i predaj u ruke nebeskome Kralju da iskusimo snagu njegova uskrsnuća i polučimo žuđeni cilj. Po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Šesti uskrsni petak

Braćo!

Gospodin uzađe uz radosno klicanje anđela u slavu Očevu, ali nas ne ostavi sirotama. Zamolimo našega velikog Kralja da nam odabere dio u svom nebeskom poslanju.

1. Odredi svojoj Crkvi njive gdje žetva čeka i oplodi odozgo sveti rad. — Molimo te, usliši nas!

2. Sjeti se tolikih naroda kojima Evanđelje treba kao komad kruha. — Molimo te, usliši nas!

3. Raskrinkaj naučavanja lažne znanosti koja izvodi tebe na svoj sud. — Molimo te, usliši nas!

4. Povedi nas radije sa sobom kroz muke nego da se gubimo u svjetovnoj radosti. — Molimo te, usliši nas!

Pogledaj, Bože, milijune što nemaju ni pojma o snagama tvoje ljubavi i svoju božansku brigu za tu siročad ražezi u krilu suvremene Crkve. Po Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Šesta uskrsna subota

Braćo!

Pristupimo prijestolju nestvorene očinske dobrote. U ime cijeloga čovječanstva zamolimo Branitelja da dođe i Kristovom ljubavlju zagrije sva naša srca!

1. Podaj pastirima dar produbljivanja vjere u euharistijsku tajnu. — Molimo te, usliši nas!

Pomozi apostolat svjetovnjaka usklađivati s njihovim talentima. — Molimo te, usliši nas!

2. Vladaj zemljom kako voliš i podiži na vlast vrijedne prvake naroda. — Molimo te, usliši nas!

3. Molitve Crkve upravi gorućim potrebama suvremenoga svijeta. — Molimo te, usliši nas!

4. Nadahnjuj nas onom ljubavlju koju si zavrijedio na svom oltaru. — Molimo te, usliši nas!

Neokaljanog si Jaganjca poslao na svijet i uzeo ga sebi da nas u nebu zagovara. Bože naš! Smiluj se stoga vapijućim potrebama svijeta. Po Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Šesta uskrsna nedjelja

Braćo!

Ako nas je Bog tako volio, i mi smo se dužni uzajamno voljeti! Pomolimo se za tu ljubav da uđe u same temelje

suvremenog svijeta i da joj ostanemo vjerni do konca.

1. Posveti pastire što ih dade Crkvi da u tvoje ime budu svi jedno. — Molimo te, usliši nas!

2. Daj da svijet upozna kakav ga milosni dar čeka u tvojoj ljubavi. — Molimo te, usliši nas!

3. Sačuvaj od zlobe cvijet mladosti da ne uništi svoj plemeniti poziv. — Molimo te, usliši nas!

4. Primi nas u poslanje svoga Sina da služimo njegovoj ljubavi. — Molimo te, usliši nas!

Ti, Gospode, poznavaoče tajni srdaca, usliši svoju Crkvu i daj da za službu ljubavi nađe vrijedne ljude, a izdajice ukloni daleko od nje. — Po Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Dan posvećen sredstvima javnoga društvenog obavješćivanja:

Braćo!

Ako nas je Bog volio, i mi smo se dužni uzajamno voljeti! Pomolimo se da ta svijest do u temelje prožme javno obavješćivanje i da joj se čovječanstvo preda te joj ostane vjerno do konca!

1. Ohrabri pastire svoje Crkve da se založe za javno širenje Božje poruke svijetu. — Molimo te, usliši nas!

2. Upozori čovječanstvo na suvremeni način kakav ga milosni dar čeka u tvojoj ljubavi. — Molimo te, usliši nas!

3. Čuvaj službu javnog obavješćivanja neodgovornog ubijanja plemenitih osjećaja. — Molimo te, usliši nas!

4. Ugradi nas u poslanje svoga Sina da njegovoj ljubavi služimo u duhu našeg vremena. — Molimo te, usliši nas!

Ti, Gospode, poznavaoče tajna srdaca, usliši svoju Crkvu i daj da za službu ljubavi nađe vrijedne ljude, a izdajice ukloni daleko od nje. Po Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Sedmi uskrsni ponedjeljak

Braćo!

U valu nevjere koji zapljuskuje mnoga srca zamolimo Boga našega da ustane i ohrabri svoje stado na takvu ljubav da pred njom bezboštvo iščezava kao dim.

1. Daj da tvoja Crkva osjeti u sebi svu negdašnju moć Duha Svetoga. — Molimo te, usliši nas!

2. Učini da se pred snagom ljubavi bezbožne laži u svijetu rastope kao vosak. — Molimo te, usliši nas!

3. Budi otac sirota, branitelj udovica, okući napuštene, oslobodi roblje. — Molimo te, usliši nas!

4. Vrati se k nama da u tebi nađemo svoj mir i radost srca. — Molimo te, usliši nas!

Pošto je tvoj Sin patnjom i ljubavlju pobijedio svijet, Bože naš, ne dopusti da naša slabost iznevjeri božanskoga Zaručnika Crkve. Koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vjekova. — Amen.

Sedmi uskrsni utorak

Braćo!

Dignimo k nebu pogled i zamolimo Boga našega da nas posveti službi Evanđelja milosti kako bismo njegovu slavu javili svima koji su žedni vječnoga života.

1. Daj svojoj Crkvi osjetiti svu tjeskobu majčinskih briga za današnji svijet. — Molimo te, usliši nas!

2. Tužne joj vapaje za spas umorne zemlje **okrijepi** Sinovljevom vlašću. — Molimo te, usliši nas!

3. Očuvaj nas čiste od krvi svih onih koje **možemo izbaviti** od smrti. — Molimo te, usliši nas!

4. Uvedi nas u što uže sudjelovanje sa žrtvom svoga Jaganjca. — Molimo te, usliši nas!

Oče! U Kristovo si tijelo kao u čudesnu baštinu otajstveno smjestio sve svoje stado. Primi stoga našu molitvu za suvremeni svijet. Po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Sedma uskrsna srijeda

Braćo!

Dignimo pogled u nebo i milosnoj Sili s visine preporučimo sav današnji svijet! Zamolimo Oca da nas čuva u svoje ime, da nas posveti istinom i zaštiti od Zloga.

1. Probudi u pastira brigu za Crkvu koju Krist sebi steče krvlju svojom. — Molimo te, usliši nas!

2. Podaj svim narodima u **baštinu mir među ovcama** svoga svetoga stada. — Molimo te, usliši nas!

3. Ne puštaj predrage svojine na milost vucima koji ne miluju nikoga. — Molimo te, usliši nas!

4. Uz Sinovu žrtvu primi s ovog oltara i našu posvetu za život svijeta. — Molimo te, usliši nas!

Oče sveti! Pošto nas Duh Sveti potiče na molitvu Kristovom riječju i suzama, primi nas u njegovo ime i sve poveži u jedno tijelo. Po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Sedmi uskrsni četvrtak

Braćo!

Dignimo pogled u nebo za Isusom i s njim zajedno zavapimo k Ocu za puninu žive vjere koju Duh Sveti nadah-

njuje i želi je snažno zapaliti u svijetu.

1. U teškim trenucima vodi svoju Crkvu stazama odvažne vjere. — Molimo te, usliši nas!

2. Sjedini svijet u ljubavi Kristovoj da uvidi kako ga voliš. — Molimo te, usliši nas!

3. Ne zapusti svojih glasnika samih kad im se radi o glavi. — Molimo te, usliši nas!

4. Daj nam u baštinu čudesni kalež da se napijemo tvoje punine. — Molimo te, usliši nas!

Oče pravedni! Objavio si svijetu svoje ime i poklonio mu ljubav kojom voliš svoga Sina. Posveti naše molitve u njemu. Koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vjekova. — Amen.

Sedmi uskrsni petak

Braćo!

Dignimo pogled i tražimo ono što je gore, gdje Krist sjedi Ocu s desne i živi da nas zagovara. U njegovo ime zamolimo s nebesa dar Duha Svetoga.

1. Obuci pastire u svoju Ljubav da radi ovaca posve zaborave na sebe. — Molimo te, usliši nas!

2. Kraljevskom vlasti obuhvati svemir i ukloni sva njegova bezakonja. — Molimo te, usliši nas!

3. Blagoslivljaj vjerne kojima su oteli slobodu i rade im o glavi. — Molimo te, usliši nas!

Smiluj se onima koji lažno optužuju svoju braću i dobročinitelje. — Molimo te, usliši nas!

4. Za blagovanja svetih tajna daj nam udjela u svom djelu spasenja. — Molimo te, usliši nas!

Oče sveti! Pogledaj Sina koji ode od nas da zagovara svoje stado i pošalji Obećanje kako bismo bolje ispunili tvoju volju. Po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Sedma uskrsna subota

Braćo!

Uzdignimo pogled k nebeskome Hramu gdje Gospod sa svoga prijestolja promatra svijet. Zamolimo ga da svojim prstom neizbrisivo utisne u naše sjećanje otajstvo Gospodina Isusa.

1. Ohrabri vjernike da se za kršćansku nadu ne boje nikakvih žrtava. — Molimo te, usliši nas!

2. Daj propovijedanju Kraljevstva u svih naroda pravu slobodu. — Molimo te, usliši nas!

3. Ne dopusti da te iznevjere službenici tvojih svetih tajna. — Molimo te, usliši nas!

4. Pri ovoj nas pričesti uvedi u neizrecivo Kristovo bogatstvo. — Molimo te, usliši nas!

Oče sveti! Sinovljevom si ljubavlju htio obuhvatiti čak izdajnika Judu i plakati nad njegovom sudbinom. Usadi u nas takvu sućut u istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Duhovska Vigilija

Braćo!

Sva bića željno čekaju Gospodina, odjevena veličanstvenom Ljepotom i ogrnuta plaštem svjetlosti. Zamolimo ga da pošalje Duha svojega i da obnovi lice zemlje.

1. Dahni u Dom Izraelov i pošalji Duha Svoga da ožive propale nade. — Molimo te, usliši nas!

2. Poveži sav svijet u tebi ugodan narod i podigni kraljevstvo svećenika. — Molimo te, usliši nas!

3. Neizrecivim se uzdisajima zauzmi za stvorenje u porođajnim bolima. — Molimo te, usliši nas!

4. Dopusti da se na izvoru Srca Isusova napijemo žive vode. — Molimo te, usliši nas!

Ti si nam, Bože, svojom ljubavlju pribavio nepresušivo bogatstvo što teče s križa. Otvori nam oči za to blago milosti Duha Svetoga u Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Duhovi

Braćo!

U zajednici s Gospom, miljenicom Duha Svetoga koju on obuze i čedo joj pomaza božanskim dostojanstvom, i mi ćemo, puni pouzdanja, zavapiti k nebu da nas pohodi Obećanje s visine!

1. Obdari Zaručnicu Ljubljenoga svom puninom njegove milosti. — Molimo te, usliši nas!

2. Pošalji Duha svojega te pruži svijetu mir i uzajamnu ljubav. — Molimo te, usliši nas!

3. Dokaži čovječanstvu varavost svih ateističkih pogleda na svijet. — Molimo te, usliši nas!

4. Napuni nam dušu mislima, dostojnim kneza kojega blagujemo. — Molimo te, usliši nas!

Pogledaj, Oče, vruće molbe koje ti s Gospom prinosimo uz žrtvu Jaganjca i baci na nas oganj Duha Svetoga da svojom snagom obnovi svijet. Po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Blagdan svetog Josipa

Braćo!

Sklopimo ruke za one koji bježe od Boga, jer baš kao sveti Josip ništa ne slute o milosnim namjerama Neba. Da nam je odozgo izmoliti i za njih ohrabrenje u dobar čas! Pokušajmo!

1. Nauči Crkvu da vjerno s Josipom čuva blago nazaretske kućice. — Molimo te, usliši nas!

2. Bezbrojnu djecu cijeloga svijeta čuvaj od zlobe Herodovih potomaka. — Molimo te, usliši nas!

Zagovorom svetoga Josipa okupi sve zdrave snage u izgradnji boljega svijeta. — Molimo te, usliši nas!

3. Progonjenim i zabrinutim bjeguncima daj osjetiti pomoć svetoga Josipa. — Molimo te, usliši nas!

4. Ohrabri nas da poput svetog Josipa dostojno primimo gosta s ovog oltara. — Molimo te, usliši nas!

Kako si svetoga Josipa poučio, Bože naš, da prihvati očinsku brigu oko Kamena temeljca Crkve, tako mu povjeri i cijelu njezinu današnju zgradu. Po Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Blagovijest

Braćo!

Zahvalimo Nebu na milosti koju Gospa nađe za sebe i za čitav ljudski rod. Zamolimo Silu Svevišnjega da obuzme svijet i sve nas povede Gospinim stopama!

1. Pripravljaj Crkvu na primanje živoga kruha koji siđe s Neba u Gospino krilo. — Molimo te, usliši nas!

2. Vodi narode Gospinim tragom da u tebe nađu milost svjetskoga mira. — Molimo te, usliši nas!

3. Probudi u majki odgovornost za golemo blago pod njihovim srcem. — Molimo te, usliši nas!

4. Silom s ovog oltara zahvati u naš život i daj mu bogatiji sadržaj. — Molimo te, usliši nas!

Kako je Gospa pod srcem čuvala nebesku tajnu i našla u njoj smisao života, daj i Crkvi, Bože naš, da čuva onoga i živi za njega koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vjekova. — Amen.

Sv. Marko Evanđelista

Braćo!

Ponizimo se pod jakom rukom Božjom i zavapimo nebu za milost da se poput svetoga Marka u ovo vrijeme ne stidimo Evanđelja Krista raspetoga koji je Božja sila i Božja mudrost.

1. Jačaj svoju Crkvu da radi tvoje slave i vlasti ne bježi od teškoća. — Molimo te, usliši nas!

2. Dovedi sve narode sjaju lica svoga da se ponose zbiljskom pravdom. — Molimo te, usliši nas!

3. Obuci svoju Riječ u čudesnu snagu da osvijesti sve nevjernike. — Molimo te, usliši nas!

4. Otvori nam ovdje u Kristu neiscrpivi izvor svake milosti. — Molimo te, usliši nas!

Vječna ljubav tvoja, Gospodine, moćnom rukom uzvisuje ponizne. Molimo te, učvrsti u vjeri našu braću koja već malakšu pod suvremenim teškoćama. Po Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Blagdan presvetoga Trojstva

Braćo!

Sva je povijest stvaranja i otkupljenja čudesna knjiga ljubavi Oca, Sina i Duha Svetoga prema nama. Zamolimo Nebo da nam otvori oči za skrivenu ljepotu Boga našega!

1. Primi Kristovu Zaručnicu, Crkvu, za dragu kćerku, koju čuva Duh Sveti. — Molimo te, usliši nas!

2. Poveži nas narode ljubavlju iz otajstvenih dubina svoga božanstva. — Molimo te, usliši nas!

3. Ne dopusti da zanemarujemo živi hram presvetog Trojstva u srcima ljudi. — Molimo te, usliši nas!

4. Milošću Duha Svetoga, Oče, usadi u naša srca lik raspetog Isusa. — Molimo te, usliši nas!

Otkrij pred nama lice, Gospode, i očinski pogledaj molitve što čeznu za tvojom ljepotom. Svojom toplinom oživi klonula srca. Po Kristu Gospodinu našem. — Amen.

T i j e l o v o

Braćo!

Gospodin dolazi! Častit će nas čudesnim kruhom i vinom kakva ne daje nitko na svijetu. Dignimo njegov kalež i zamolimo da se na tome vrutku života povežemo s njim u savez.

1. Okrijepi vjeru klonule Crkve čašom iz Božjega srca Sinovljeva. — Molimo te, usliši nas!

2. Daj da svi narodi okuse snagu bratstva u Krvi tvog Jaganjca. — Molimo te, usliši nas!

3. Blagoslovi gladnom čovječanstvu svaki dan koricu njigova kruha. — Molimo te, usliši nas!

4. Uskladi svu našu dušu s onim što iziskuje ljubav koju nam daješ. — Molimo te, usliši nas!

Neizrecivi Bože! Usliši molbe, iznikle tamo u srcu odakle nam tvoja ruka puni čašu dragocjenog pića. Otkrij svu njegovu opojnu moć. Po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Blagdan Srca Isusova

Braćo!

Tko će razumjeti tajne onoga Srca što ne htjede s nama dijeliti samo našu sudbinu, nego gladnima i žednima pravde u čudesnoj gozbi otvoriti svu puninu svoga bogatstva!

1. Daj Crkvi, svojoj Zaručnici, više smisla za neizrecive osnove svoje ljubavi. — Molimo te, usliši nas!

2. Otkrij onome svijetu tajnu koliko ti je stalo do njegove sreće. — Molimo te, usliši nas!

3. Smiluj se nesretnima koji ne slute kakve milosne ponude preziru. — Molimo te, usliši nas!

4. Dopusti da se ovom zgodom doista predamo nakanama tvoga Srca. — Molimo te, usliši nas!

Što da ti uzvratimo, Bože naš? Primi dobre želje svoje Zaručnice i daj da i mi s njom ganemo tvoje srce te se posvetimo vječnoj ljubavi koja živi i kraljuje u vijeke vjekova. — Amen.

29. lipnja, sv. Petar i Pavao

Braćo!

Prva je Crkva za Petrova tamnovanja možda osjetila da svojom brigom prati zapravo Isusovu getsemansku muku. Obratimo se Svevišnjemu da i u nama obnovi takav duh.

1. Nauči svoju Crkvu da uvijek dijeli s papom njegovu tjeskobu. — Molimo te, usliši nas!

2. Pomozi svijetu da u riječi svetog oca nađe oslonac svoga smirenja. — Molimo te, usliši nas!

3. Ohrabruj papu u tjeskobnoj borbi suvremene Crkve s paklenim vratima. — Molimo te, usliši nas!

4. Dopusti da se vjerno približimo neiscrpivim izvorima obnovljene liturgije. — Molimo te, usliši nas!

Kako si s ljubavlju pogledao molitve Crkve za prvoga papu, Bože naš, tako se milostivo osvrni i na ove što ih danas dižemo k tebi. Po Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Pohod blažene Djevice Marije

Braćo!

Sretne li kćeri sionske kad je poput srne prelazila brda i sva radosna nosila u srcu veliku svoju tajnu! Zamolimo je da s nama zavapi da čuvamo to isto milosno skriveno blago.

1. Daj da i Crkvi zatitra srce kad je u njezinoj sredini Kralj Izraelov. — Molimo te, usliši nas!

2. Pruži svijetu mir kakav Gospa unese rođakinji u kuću. — Molimo te, usliši nas.

3. Udijeli našim rodiljama ono što si preko Gospe iskazao Elizabeti. — Molimo te, usliši nas!

4. Daj nam zahvalnosti kojom si ispunio Zaharijin dom. — Molimo te, usliši nas!

Bože koji si Gospinim dolaskom obradovao i staro i mlado u pohođenom stanu, primi naše molitve koje po Majčinskim rukama posvećujemo Kristu Gospodinu našemu. — Amen.

Velika Gospa

Braćo!

Obučena u sunce, sa zvijezdanom krunom na glavi Gospa strepi za djecom da ih ne proguta pakao. Pomolimo se da i mi pridonesemo svoje u toj njezinoj majčinskoj brizi!

1. Pomisao na Gospine muke ulila Crkvi novu volju za pregaranja. — Molimo te, usliši nas!

2. Povela svijet u neumoljivu borbu s paklom koji širi mržnju, ratove i smrt. — Molimo te ,usliši nas!

3. Ne daj da zmaj proždire još i nerođene, čovječanstvu dragocijene živote. — Molimo te, usliši nas!

4. Prožmi nas ljubavlju koja žrtvova Boga i Sina za spasenje duša. — Molimo te, usliši nas!

Svemogući, vječni Bože! Primi našu molitvu po rukama nebeske kraljice i s njom nas poveži u neumornom radu za spasenje njezine djece. Po Kristu Gospodinu našem. — Amen.

ZAMOLJENI SMO DA UVRSTIMO

ISPRAVAK

U »Službi Božjoj«, br. 3—4, god. 1970, pogrešno je na str. 183 rečeno o prof. dru Ivani Viteziću u Beču, da je svjetovnjak. On je svećenik. Molimo da se to ispravi.

DOPIS

Čitala sam članak Smiljane Rendić »Teror u Crkvi šutnje« u Vašoj »Službi Božjoj«. Čitala sam i ispravak ovog svog pisanja, koje je Smiljana Rendić dala u vidu pisma za »Glas Koncila« br. 3/1971.

Svoje pisanje u »Službi Božjoj« Smiljana Rendić ne ispravlja u »Službi Božjoj« nego u »Glasu Koncila«. Ova činjenica jasno tumači zašto je i u onom smislu Smiljana Rendić korigirala vlastito pisanje. Nije bilo potrebno da Smiljana Rendić istakne u svojoj korekturi u »Glasu Koncila« da ona ne spada među križarske bojovnike, tj. među one, koji stvarno rade za autentičnu misao i djelo križa. Ovu žalosnu činjenicu je već očitovala odnosnom autokritikom u pismu za »Glas Koncila«.

Čitateljica